

2023 YILI EKOLOJİK HAK İHLALLERİ RAPORU

2023 YILI EKOLOJİK YIKIM VE İHLALLER RAPORU

Bu raporda yer alan bilgiler yerel ve ulusal basın ve yayın organlarında yer alan haberler, diğer sivil toplum örgütlerinin raporları ve resmî kurumların verilerinden derlenerek İHD ANKARA ŞUBESİ EKOLOJİ KOMİSYONU tarafından hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER -INDEX

-GİRİŞ

-KISALTMALAR

-2023 YILI TÜRKİYE EKOLOJİK HAK İHLALLERİ BİLÂNÇOSU

1-06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ AFET VE YIKIM BİLÂNÇOSU

2- KÜRDİSTAN ÖZEL YIKIM BİLÂNÇOSU

3-EKOLOJİK HAK MÜCADELESİ VEREN KİŞİLERİN UĞRADIĞI HAK İHLALLERİ

A. GÖZALTI, DAVA VE SORUŞTURMA SÜREÇLERİ

B. EYLEM VE GÖSTERİ / PROTESTO HAKKI İHLALLERİ

C. EYLEM MÜDAHALELERİ

4- YEREL DİRENİŞLER TARAFINDAN AÇILAN DAVALAR

5- SONUÇ VE TALEPLER

GİRİŞ

İnsan hakları evrensel, bölünmez birbirine bağlı ve kendi içlerinde birbirleriyle ilişkili bir haklar bütünüdür. BM Genel Kurulunun kabul ettiği üzere temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevrede yaşamak temel bir insan hakkıdır. Bu hakka paralel olarak Anayasanın 56. Maddesi herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının korunması gerektiğini belirtir.

Mülkiyet, barınma, sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşam haklarını gözetmeyen her türlü ekolojik ihlal/ yıkım temelinde insan hakları ihlali içerir. Çoklu krizler çağında temel bir sorun olarak yaşadığımız ekolojik yıkım, rant ve talan politikalarıyla yaşam, sağlık, beslenme, barınma, kent ve çevre haklarının gasp edilmesi sonucunda ortaya çıkmıştır.

Her doğal afet sonrasında bu haklarımızın iktidar tarafından nasıl gasp edildiğini ve de (hukuk eliyle) CB Kararnameleri/126. KHK ve 6306 sayılı kanunda yapılan değişikliklerle Anayasa'daki temel hakların ihlal edildiğini görmekteyiz.

Yasaların bu haliyle uygulanmasının sosyolojik ve ekolojik tahribatlara yol açacağı, toplumsal barışı zedeleyeceği, temel hak ve özgürlüklerimizi gasp edeceği ortadadır. Hak temelli bir ekoloji politikası geliştirmek Anayasal zorunluluktur.

2023 yılı ekolojik yıkım ve hak ihlalleri raporu, ekolojik yıkımlarla ihlal edilen temel hakların bilançosunu çıkarabilmek için hazırlanmıştır.

KISALTMALAR

ÇED: ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

6306 SY KN. : 6306 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİK

126 KHK: 126. KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

HES: HİDRO ELEKTRİK SANTRALİ

RES: Rüzgâr ENERJİ SANTRALİ

1-06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ AFET VE YIKIM BİLANÇOSU

06.02.2023 de yaklaşık 350.000 km* alanı kapsayan 11 ili ve yaklaşık 15.000.000 insanı etkileyen Kahramanmaraş merkez üslü depremlerde 280.000 bina yıkılmış ya da ağır hasar görmüştür. 130.000den fazla kişi hayatını kaybetmiştir. Milyonlarca kişi, can ve mal ve geçim kaynaklarını ciddi oranda kaybetmiş, 9,1 milyon kişiden 3 milyonu evlerini terk edip düzenli veya düzensiz yerleşim yerlerine yerleşmek veya başka bir şehre taşınmak zorunda kalmıştır. Depremin yıldönümünde hala bölgedeki depremzedeler konteyner şehirlerde yaşamaktadır. *

Depremin yaşandığı bölgenin; fay hatları üzerine "güvenlik" baraj, termik santral, nükleer santral ve havalimanı inşaatları gibi pek çok ekolojik suçun işlendiği bölge olması ve bu suçun depremden sonra 7 projenin daha onaylanması ile devam ettirilmesi vahimdir.

Deprem sonrasında kurtarma çalışmalarının ardından apar topar başlayan enkaz kaldırma işlemi sırasında sulama gibi hiçbir işlem yapılmaması nedeniyle ortaya çıkan kanserojen lif, asbest ve toksik tozlar, ilerleyen yıllarda kanser başta olmak üzere ciddi hastalıklara neden olabilir. Enkazların profesyonel ekiplerce kaldırılmadığı, molozların şirketlere satıldığı tespit edilmiştir. İş makinelerinin çalıştırılma şekli etrafa asbest yayılmasını azaltabilecekken, enkaz kaldırma çalışmalarında suyun tozun etkisini azaltması uyarıları dikkate alınmayarak halk sağlığı ve sağlık hakkı ihlal edilmiştir.

24/02/2023 tarihinde yürürlüğe giren 126. KHK Birinci fıkrada:

"Belirtilen alanlarda mera ve ormanlık alanlar da dahil kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan uygulamaya dâhil edilecek olanlar ile özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazlar için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ilgisine göre devir veya acele kamulaştırma kararı alınabilir.

Kamulaştırma işlemleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülür.

Kamulaştırılan taşınmazlar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığının talebine istinaden Hazine adına tescil olunur (md7)" * kararı ile Hatay Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün 18.03.2023 tarihindeki "Barınma İhtiyacı Nedeniyle Geçici Olarak El Koyma Kararı" doğrultusunda taşınır ve taşınmaz mallar dolayısıyla hak sahiplerinin hak kaybına uğradığı tespit edilmiştir. İnsanların geçimlik tarım arazilerine beton dökülerek yerleştirilen konteynırlar, su kenarlarına kurulan çadırlar, toprağın kullanımı ve yapısını da bozmuştur.

15 Temmuz 2023 tarih ve 32249 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan yasadaki 25. madde, ormanları ve zeytinlikleri imara açmayı istemektedir. Anayasanın Madde 169. Maddesi ,*"Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez, orman sınırlarında daraltma yapılamaz"* diye belirtmesine karşın, depremden etkilenen 11 ildeki orman ekosistemi parçalamakta sakınca görmemektedir. Bütün bitki ve hayvan türleri zarar görecektir, su sıkıntısı çekilen bu süreçte yeraltı ve kaynak suları olumsuz etkilenecektir. "Kırsal özellik gösteren alanların" hangi ölçütlere göre ve kim tarafından belirleneceği, bu durumun kaç yıl süreceği belli değildir. Net olmayan böyle bir yasa farklı illerde farklı şekillerde uygulanmaya açıktır. 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanuna aykırı olduğu gibi Türkiye'nin gıda güvenliğini de tehlikeye atmaktadır. Ormanların, zeytinliklerin ve zeytinlik sahalarının yapılaşmaya açılması ile yalnızca bu alanlar değil, bitişindeki ve çevresindeki diğer ekosistemler de (ormanlar, sulak alanlar, tarım alanları, bozkırlar vb.) olumsuz etkilenecek zarar görecektir. Zeytinliklerin imara açılmasını ve yapılaşmasını öngören yasa taslağı geçtiğimiz yıl siyasal iktidar tarafından gündeme getirilmiş ve halkın Ankara'ya Meclise gelerek tepki göstermesi üzerine geri çekilmişti. İktidar, şimdi de deprem fırsatçılığı yaparak 25. maddeyi torba yasaya eklemiştir*

Resmî Gazete 'de yayımlanan kararla Hatay'ın Dikmece Köyü'nde yurttaşların tarım arazilerine acele kamulaştırma kapsamında el konulmuştur. Deprem sonrası acele kamulaştırma ile el konulan zeytinlik ve tarım arazilerine ilişkin yurttaşlar direniş başlatmıştır. Yurttaşlar, Hatay İdare Mahkemesi'ne başvurmuştur Mahkeme "yürütmeyi durdurma" kararı vermiş, ancak depremin yıldönümünde hala 6 aydan uzun zamandır direnen halka ve yürütmeyi durdurma kararına rağmen bölgenin kuşatıldığı ve zeytinliklerin sökülmesi için iş makinalarının bölgeye gönderildiği belirtilmiştir. *

9 Kasım 2023'te 6036 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunda yapılan değişiklik ile rezerv yapı alanı, "Bu kanun uyarınca gerçekleştirilecek uygulamalarda yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere, TOKİ'nin veya idarenin talebine bağlı olarak veya resen bakanlıkça belirlenen alanlar" şeklinde tanımlanması ile Antakya ve Defne'yi kapsayan 270 hektarlık alan ve ilk defa bir yerleşim yeri, Hatay'da Defne ve Antakya'ya bağlı 8 mahalle; Akdeniz Mahallesi, Armutlu Mahallesi, Elektrik Mahallesi, Cebrail Mahallesi, Akevler Mahallesi, Gazi Mahallesi, General Şükrü Kanatlı Mahallesi ve Cumhuriyet Mahallesi rezerv yapı alanı ilan edilmiştir. Deprem öncesinde yaklaşık 50 bin kişinin yaşadığı düşülen bölgede çok sayıda bina yıkılmış vaziyettedir. Ancak sağlam binalar da var. Düzenleme ise belirlenen alan içindeki bütün binaları kapsamaktadır.

6 Şubat depremlerinin ardından büyük bölümü zarar gören Gaziantep'in İslâhiye ilçesine bağlı Altınüzüm Mahallesi'nde 2015 yılından bu yana aktif olarak faaliyet yürüten CTC Enerji ve Madencilik firmasına ait İslâhiye Boksit Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisinin, halkın tüm tepkisine rağmen maden çıkarma çalışmaları sürdürüğü belirtilmiştir.

Doğanşehir Toplumsal Ekoloji Dayanışması, Malatya'nın Doğanşehir ilçesine bağlı Çiğlik, Kelhalil, Eşiköy, Suçatı ve Yuvalı mahallelerinin mera alanına dökülen molozlara karşı suç

duyurusunda bulduklarını açıklamıştır. Hatay Ekoloji Platformu kentte asbest yönetmeliği askıya alınarak, tarım arazileri, yaşam alanları ve endemik canlıların yaşadığı 18'i resmi 22 sahaya moloz döküldüğünü söylemiştir.

Diyarbakır, Antep, Maraş, Malatya, Urfa, Osmaniye, Kilis, Adana ve Hatay kentlerinde toplam 38 proje için duyuru yapıldığı basına yansımıştır. Hatay'da 10, Maraş'ta 7 proje için duyuru yapılırken, Hatay'daki 10 projenin 8'i için "ÇED gerekli değildir" kararı verildiği, ayrıca Maraş'ın Türkoğlu ilçesinde açılmak istenen atık tesisi için de "ÇED gerekli değil" kararı verildiği ,bu tesisin yapılmak istendiği alana 770 metre mesafede Öznecik Deresi, 860 metre mesafede kurutma kanalı ve kuzey yönde yaklaşık 515 metre mesafede ise Cumhuriyet Mahallesi konutları, 350 metre mesafede Gaziosmanpaşa Mahallesi konutları ve yaklaşık 20 metre mesafede konutların yer aldığı, yine proje sahası ve çevresinde akışı mevsimsel olarak değişiklik gösteren dereler de bulunduğu ancak ,konut ve su kaynaklarına bu kadar yakın bir çöp tesisinin kurulmasında ÇED istenmediği belirtilmiştir.

Hatay-Defne ilçesine bağlı Koçören mahallesinde yer alan binden fazla dönüm Hazine arazisinin inşaat yapmak üzere TOKİ'ye devredileceği yönünde ki açıklamalara mahalle sakinleri büyük tepki göstermiştir. 'Hazine arazilerini devletten kiraladıklarını belgeleyen evraklarıyla duruma tepki gösteren vatandaşlar: "Bizler bu arazileri bir kısmımız 10 yıllığına bir kısmımız ise 49 yıllığına kiralamışız ve kiralarını düzenli olarak ödüyoruz. Bu arazilerde zeytin ağaçları, badem ağaçları, dut ağaçları gibi birçok çeşit ağaç yetiştirdik. Bundan geçinmeye çalışıyoruz. TOKİ ye devrini kesinlikle istemiyoruz' diye belirtmişlerdir.

Afet sonrası molozların Hatay'da Mileyka Sulak alanına döküldüğü tespit edilmiş olup, halkın gösterdiği tepkiden sonra alan temizlenmiştir.

Kahramanmaraş'ta Sır barajını besleyen yere moloz döküldüğü tespit edilmiştir.

Adıyaman'da Karapınar mezarlığının yanından geçen dere yatağına moloz dökümü yapılmış olup, derenin dolması üzerine molozların Karapınar mezarlığına döküldüğü tespit edilmiştir.

Hatay Harbiye de bölgeye temiz su sağlayan bölgelerden biri olan yataklara moloz dökümü yapılmıştır.

İHD Hatay şubesinin hazırladığı raporda* "Bina yıkım ve enkaz kaldırma işlemleri profesyonellerce yapılmadığı için şehrin tamamı toz bulutu halinde sağlıklı bir ortamda olduğu, Uygunsuz ve aşırı toz çıkmasına yol açacak biçimde yapılan enkaz kaldırma çalışmaları engellenmesi gerektiği, Asbest tehlikesi görmezden gelinerek enkazlar yerleşim yerlerine yakın vadilere ve deniz kıyılarına dökülmekte olduğu, Kaldırılan enkazın döküleceği yerlerin doğru ve merkezi bir planlama ile belirlenmesi gerektiği ve rastgele hafriyat dökülmesinin engellenmesi gerektiği , 2012 yılında ülke genelinde kentsel dönüşüm uygulamalarının önündeki yasal engelleri kaldırmak ve dönüşümü hızlandırmak üzere 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (Afet Yasası) iptal edilmesi gerektiği,. Halkın barınma, beslenme ve sağlık koşullarının maksimum düzeyde yaşanılır hale getirildiği, çevreye zarar verilmeyecek şekilde dizayn edildiği yerleşim alanları kurulması gerektiği ve yaptıkları saha çalışmalarında Hatay Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün 18.03.2023 tarihindeki "Barınma İhtiyacı Nedeniyle Geçici Olarak El Koyma Kararı" doğrultusunda taşınır ve taşınmaz mallar dolayısıyla hak sahiplerinin hak kaybına uğradığı tespit ettiklerini belirtmiştir.

Deprem bölgesi olarak anılan iller arasında yer almasa da Mersin'de bulunan Akkuyu Nükleer Enerji Santrali bölgede panik yaratan yapılar arasında yer aldığı, Akkuyu Nükleer Enerji Santrali inşaatında oluşan çatlaklara dair şüpheler henüz giderilmemişken, deprem sonrası söz konusu yapının ciddi denetimlere ihtiyacı bulunduğu belirtilmiştir.

Maraş'ın Nurhak ilçesi 12 bin 592 nüfuslu, 739 kilometrekarelik yüz ölçümüyle 3 maden ocağı, 1 Hidro Elektrik Santrali (HES), 1 taş ocağı ve 1 de hazır beton fabrikası arasına sıkışmış kalmış durumda olduğu, İlçede yaygın olarak boksit, bakır, mermer gibi çeşitli madenlerin çıkarılması için şimdiye kadar resmi olarak 11 Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) başvurusu yapıldığı, geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu ilçede maden ocaklarının işgal ettiği yaylalar, verimli ovalarda yurttaşlar ne tarım yapabiliyor, ne de hayvanlarını besleyemedikleri tespit edilmiştir.

*1- <https://www.ttb.org.tr/deprem/>

*2- <https://www.kirsalcevre.org.tr/KC/KCdoc.php?page=haber&doc=99989>

*3- <https://artigercek.com/cevre/toki-jandarma-esliginde-dikmeceye-girmeye-calisti-koyluler-direnis-baslatti-278372h>

2- KÜRDİSTAN ÖZEL EKOLOJİK YIKIM BİLANÇOSU

Kürdistan'ın doğasına yönelik özellikle köy ve ilçelerde 90'larda köy yakmalarıyla başlayan insansızlaştırma politikası ekolojik yıkımın araç olarak kullanılması ile sürmektedir. Barajlar, özel güvenlik bölgeleri, yangınlar, üretimin sınırlandırılması ve sınırlarda inşa edilen büyük duvarlar ile bölge zorunlu göçe maruz bırakılmaktadır.

2009 yılından itibaren adına "güvenlik barajı" adı altında Hakkâri ve Şırnak'ta 11 barajın yapımına başlanmıştır. Bölgedeki insan varlığını azaltmak ve bölgeyi askerileştirmek için yapılan bu barajlar Devlet Su İşleri'nin (DSİ) 2007 yılı faaliyet raporunda, "2007 yılında yatırım programına etüt-proje kapsamında sınır güvenliği sebebiyle alınan Su Şişirme Bentleri adı altında 11 adet barajın kati proje yapımı ihale edilmiştir" sözleriyle yer bulmuştur.

Irak Su Kaynakları Bakanlığı Sözcüsü, Türkiye'den Dicle ve Fırat nehirleri aracılığıyla Irak'a gelen suya koydukları engelleri kaldırmasını istediklerini ve Türkiye'nin Irak'a gelen suyun yüzde 75'ini engellediğini belirtmiştir. Kürdistan Yeşil Parti Başkanı Milko Bazvani ise Türk devletinin bir şirket aracılığıyla Behdinan'da 4 milyon ağaç kestiğini belirtmiş, Birleşmiş Milletler'e (BM) Türkiye'nin Kürdistan'ın ormanlarını yok etmesi konusunda şikayetçi olduklarını ancak hiçbir yanıt alamadıklarını belirtmiştir.

Kürdistan coğrafyasında son yıllarda orman kıyımının yaşandığı yerlerde yeni karakol ve kalekollar inşa ediliyor. Bu kalekol ve karakollara ulaşım için yolların yapımında ağaç kıyımları yaşanıyor. Sistematik olarak, ekolojik yıkım, savaş politikalarının aracı haline getirilmektedir.

BÖLGE BAZLI VAKALAR:

Adıyaman'da Cengiz Holding'e bağlı Eti Bakır 'ın altın arama çalışmaları kapsamında birçok tesisin kurulduğu dağlık alan tahrip edildiği, Maraş merkezli deprem nedeniyle kent merkezinin büyük çoğunluğunun enkaza dönüştüğü şehirde maden ve baraj çalışmalarıyla ayrıca tahribata devam edildiği tespit edilmiştir.

Ardahan Mêrdinik ilçesinin coğrafyası, "gençleştirme" adı altında her yıl binlerce ağacın kesilmesi nedeniyle çoraklaştığı, 60 bin hektardan fazla olan ormanlık alanın kontrolsüz, gençleştirme ve kaçak kesimler nedeniyle 43 bin hektara kadar düştüğü belirtilmiştir.

"Gençleştirme" projesi olmasına rağmen kesilen ağaçların yerine şimdiye kadar tek bir fidan dikilmediği belirtilmiştir.

Ağrı Diyadin ilçesine bağlı Mollakara köyünde, "altın ve gümüş projesi" için ruhsat verilen Koza Altın İşletmeleri A.Ş. bölgede maden işletmesine başladığı, 4 altın madeni için 37 hektarlık alanın ruhsatını aldığı, Böylece Ağrı'nın yüz ölçümünün yaklaşık yüzde 5'i söz konusu firmaya ruhsatlandırılmış olduğu belirtilmiştir. Söz konusu firmanın, Van ve Ağrı'da ayrıca toplam 16 farklı bölgede maden ruhsatı, 210 nokta için de sondaj izni bulunduğu, Maden sahasının bulunduğu alana ilişkin hazırlanan Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporuna göre, bölgede

218 farklı bitki, 16 sürüngen, 67 kuş türü bulunuyor. Alanda bulunan bitki türlerinden 7'si endemik yani başka bir alanda bulunmayan bitki, 3'ü de nadir bulunan bitkiler listesinde olduğu ve yine bölgede tespit edilen 16 sürüngen türü Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) ve Bern Sözleşmesi'ne göre kesinlikle korunması gereken türler içerisinde yer aldığı belirtilmiştir. Yine proje alanı ve yakın çevresinde saptanan 67 kuş türünden 33'ü nesli tehlike altında olan kategoride yer alıyor. Altın aramanın ve ayrıştırmanın siyanürle yapılacak olması nedeniyle bölgede başta insanlar başta olmak üzere tüm canlılar etkileneceği belirtilmiştir.

Ağrı merkeze bağlı Mîrenga köyünde 2 buçuk hektarlık alanda gerçekleştirilmesi planlanan kum ocağı ve kırma, eleme, yıkama tesisi için "ÇED gerekli değil" kararı verildiği, Taş ocağı sahası Arazi Varlığı haritasına göre, sulu tarım alanında kaldığının tespit edildiği belirtilmiştir.

Batman Çayı üzerinde geçen BOTAŞ'ın ham petrol borusunda oluşan sızıntıdan kaynaklı petrolün suya karıştığı. BOTAŞ'tan yapılan açıklamada sızıntının ham petrol olduğu bilgisi paylaşıldığı belirtilmiştir.

Batman Sason ilçesi ile Diyarbakır Pasur (Kulp) ilçesi arasında bulunan Zorê Çayı üzerinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Maya Enerji Üretim Şirketi tarafından 67 bin 450 metrekare alanda yapılacak Hidroelektrik Enerji Santrali (HES) için 13 Şubat 2014 tarihinde "ÇED olumlu" kararı verdi. Herîvê köyü sakinlerinden Murat, Ercan, Rıdvan, Mehdi ve Medeni Çiçek, karara karşı 9 Mart 2021 tarihinde Diyarbakır 3'üncü İdare Mahkemesi'ne dava açtı. Mahkeme, "ÇED olumlu" raporunun "hukuka ve mevzuata uyarlılık bulunmadığı" gerekçesiyle projenin iptal edilmesine karar verdi. Mevcut iptal kararının ardından aynı şirket, "Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı, ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü'nün 2009/7 Nolu genelgesi kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü yazısı gereğince ÇED Raporu hazırlanmıştır" diyerek, ikinci başvuruda bulundu. Maya Şirketi, "Metin HES (Kayser Barajı), malzeme ocakları, kırma-eleme tesisi ve beton santrali projesi" adı altında bin 256 sayfalık yeni şirket başvurusu yaptı. Şirketin başvurusu sonrası verilen "ÇED olumlu" kararı, 6 Eylül'de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Diyarbakır İl Müdürlüğü tarafından askıya çıkarıldı. Karara karşı köylüler adına Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (HDEP) Milletvekili Serhat Eren Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne, Batman Barosu da Batman İdare Mahkemesi'ne "yürütmenin durdurulması" talebiyle başvuruda bulunmuştur.

Batman Belediyesi, Kayyım yönetimindeki 6 Aralık 2022'de aldığı bir kararla Girêsîra beldesi, Selivê köyü, Girbereşk mahallesi ve Êlih Çayı'nı da içine alan geniş bir bölgeyi imara açma kararı almıştır. Kararın onaylanması durumunda Batman Çayı'nın yanında Organize Sanayi Bölgesi (OSB) kurulacaktır. Şehrin günlük su ihtiyacı 90 bin metre küpten oluşurken, çaydan su çıkarma potansiyeli 200 bin metre küpe kadar çıkıyor. Çevresinde 44 su kuyusunun bulunduğu çayı, kaynağı bol, kumdan doğal süzülme ile ayrı bir arıtmaya tabi tutulmadan en temiz ve maliyet açısından en ucuz kaynağa sahiptir. Batman Çayı'nı da içerisine alan bölgenin imara açılmasının "felaket" olduğunu belirten TMMOB İKK Sekreteri Vahdettin Tüzün, kurulacak Organize Sanayi Bölgesi'nden akıtılacak kimyasal atıkların sofralara kadar gelebileceği uyarısında bulunmuştur.

Bingöl Dara Genç ilçesine bağlı Sağgöze köyünün kırsalındaki Gaza Quç ve Gaza Qerweş arası olarak bilinen ormanlık alanda yeni bir kalekol üssü için arazide ağaçlar kesildiği, ağaç kesilen alanda yol yapım çalışması sürerken, alan tel örgülerle çevrildiği belirtilmiştir.

Bingöl Genç ilçesi ile Diyarbakır'ın Licê ilçesi arasında yer alan Sarım Havzası'nda yapılması planlanan Birsu Hidroelektrik Santrali (HES) projesine, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu raporu verilmiştir. Köylüler, HES projesi yürütmesinin durdurulması için Erzurum 2'nci İdare Mahkemesi'ne dava açmıştır.

Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı Hûzeran, Akûnis, Govan, Lanîlan, Xûlepûr, Kekulan, Sûreh, Pertawan, Kuran ve Mezra Pisyân'da Bitlis Valiliği 2 Temmuz'da sokağa çıkma yasağı ilan etmiş, yasakla birlikte bölgede askeri operasyon başlatılmıştır. 6 Temmuz'da sona eren sokağa çıkma yasağıyla birlikte operasyon da sona ermiştir. Operasyonların devam ettiği bölgede, civar köylerde 3 ayrı yerde askeri kontrol noktalarının kurulduğu belirtilmiştir.

20 gün boyunca operasyon nedeniyle bölgede yol yapılacağı gerekçesiyle köylülerin tapulu arazilerinde fındık ağaçlarının askerler tarafından kesildiği ifade edilmiştir. Xûlepûr köyünde iki yurttaşın fındık ağaçları tamamen kesilirken, birçok köylünün ise fındık ağaçları yol yapımı sırasında zarar gördüğü belirtilmiştir, ağaçların kesildiği alanda yaklaşık 1 kilometre kadar yol uzunluğunun yapıldığı ve genişletildiği kaydedilmiştir. Bölgede ağaç talanı devam ederken, operasyon nedeniyle ormanlık alanda yangın çıktığı ve tarlaların zarar gördüğü, mesire alanına çevrileceği iddia edilmiştir.

Diyarbakır'ın Licê ilçesi Çewlîg'in Dara Hênî (Genç) ilçesi ile arasında yer alan Sarım Havzası'nda yapılması planlanan Birsu Hidroelektrik Santrali (HES) projesine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu raporu verildi. Bölge halkı ise söz konusu HES'e karşı Danıştay'a yürütmenin iptali için başvurduğu belirtilmiştir.

Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri'ni UNESCO, hükümet ve kayyımların yaptığı çalışmalarla tahrip edilen "Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi "ne aldığı, sokağa çıkma yasakları döneminde tahrip edilen ve daha sonra "imar" adı altında birçok tescilli yapının yıkılarak, yerine betonarmenin inşa edildiği Diyarbakır Sur ilçesindeki tarihi sur ve yapılarında inceleme yapan UNESCO'nun; Surlara ve Hevsel Bahçelerine dair taslak karar raporunu hazırladığı ve yaşanan tahribata dikkat çeken raporda, "Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi"ne alınması sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

Dicle Üniversitesi'nin Dicle Vadisi'ni içerisine alan arazisi içerisinde, daha önce buraya gömülen tıbbi ve kimyasal atıkların, toprağın sürülmesiyle birlikte yüzeye çıktığı, Enjektör, kanül, serum şişesi, askısı, , çeşitli ilaç tabletleri ve kimyasal asit şişelerinin tarıma açık bir alana yayıldığı gözle görüldüğü belirtilmiştir.

Dicle Üniversitesi, kanalizasyon yapımı gerekçesiyle kampüs içerisinde 100 çam ağacını kökünden söktüğü belirtilmiştir.

Diyarbakır in Kulp, Silvan, Licê ve Hezro ilçe sınırları içinde yapımı devam eden ve büyük çoğunluğu bitmiş olan Silvan Barajı nedeniyle Süryani, Ermeni ve Kürtlere ait tarihi alanlar ile doğa harikalarının sular altında kalacağı, GAP kapsamında 2009 yılında planlanmış olan Silvan Barajı'nın yapımına 2010 yılında başlandığı ve yapımının tamamlanması ile sular altında kalacak doğa harikalarının biri de Geliyê Godernê olduğu belirlenmiştir.

Godernê Vadisi (Geliyê Godernê)nde ayrıca "güvenlik" gerekçesiyle ağaç kesiminin olduğu belirlenmiştir. Yüz hektarlık yeşil alanı yok edecek olan ağaç kıyımına karşı Diyarbakır Ekoloji Derneği, Diyarbakır Barosu ile Tarım ve Ormancılık Hizmet Kolu Kamu Emekçileri Sendikası'nın yürütmenin durdurulması talebiyle yaptığı başvuru, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından İdare Mahkemesi'ne sevk edilmeden reddedildiği, Savcılığın ağaç kesiminin "suç" olmadığını savunarak, başvuruyu reddettiği, Diyarbakır Barosu ve Ekoloji Derneği'nin savcılığa suç duyurusuna ise , takipsizlikle sonuçlandığı, Başvuru reddinin "Halkın özel mülküdür. İzinli kesiliyor" şeklinde gerekçelendirilmesine karşın Baro tarafından, "Hâlbuki kamunun ortak alanıdır. Yüzde 80-90'ı da tapulu alanlar değıldir" diye belirtilmiştir.

Diyarbakır Kayapınar ilçesine bağlı Fırat Mahallesi'nde şehir hastanesinin temel kazma çalışmaları sırasında dinamit patlatıldığı, dinamitler nedeniyle depremzedeler tedirgin olduğu ve deprem sırasında hasar gören binalar için tehlike oluşturduğu belirtilmiştir.

Diyarbakır ile Muş sınırları arasında kalan Şenyayla bölgesinde 2 askeri üssün yapımına başlandığı, Askeri üs bölgelerinin yapılacağı bölgelerde aralıksız bir şekilde ağaçlar kesilmeye başlandığı, korucular tarafından kesilen ağaçların, Şirnex'te olduğu gibi kamyonlara yüklenerek farklı bölgelere taşındığı belirtilmiştir.

Diyarbakır Licê ilçesine bağlı Gom ve Bamitnê köylerinde çıkan yangın için Diyarbakır Barosu Çevre ve Kent Komisyonu Üyesi Avukat Ahmet İnan ve Diyarbakır Ekoloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Murat Bilgiç, acil müdahale edilmesi çağrısında bulunmasına rağmen yangın, yetersiz müdahale nedeniyle yayılmış, Yerel kaynaklar, maddi ve manevi hasarın ağır olduğunu belirterek, köy sakinlerinin kısıtlı imkanlarla yangına müdahale etmeye çalıştığını aktardığını, bir ay içerisinde aynı bölgede üç kez yangın çıkarken Mezopotamya Ekoloji Hareketi öncülüğünde heyetler, yangın bölgesinde incelemelerde bulunduğu köylülerle yapılan görüşmelerde, arazide birçok fotokapan olduğu ancak yetkililerin çıkan her yangında müdahalede geciktiği belirtilmiştir.

Diyarbakır'da yangın çıkarılan bölgelerde incelemelerde bulunan Ekoloji Derneği üyeleri, "Kürdistan bölgesi ormansız kalıyor" uyarısında bulunarak, önlem alınması gerektiğinin altını çizdiği, Hênê'de yangının yaklaşık 12-15 hektarlık alana yayıldığını aktaran Ekoloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Murat Bilgiç, "Elâziğ sınırlarında kalan alan helikopterle müdahale edilmiş, diğer taraflar ise köylüler tarafından müdahale edilmiş. Yangın Elazığ, Bingöl ve Diyarbakır'ı birbirine bağlayan bölgede çıkmış. Çoğunlukla Diyarbakır sınırlarında kalan bölge yanmış durumda ve yangın Elazığ sınırlarında durduğunu belirtmiştir.

Diyarbakır Licê ilçesine bağlı İnika mahallesinin kırsalında bulunan ormanlık alanda bilinmeyen bir nedenle yangın çıkmıştır.

Erzincan'ın İliç ilçesinde yer alan altın madeni aktif bir fay hattının üzerinde kurulu olup, söz konusu altın madenin 66 milyon ton kimyasal içeren atık havuzu Fırat Nehri'nin hemen yanında, 700 metre mesafede yer almaktadır. Uzmanlar Hatay'da 20 Şubat'ta meydana gelen deprem sonrası bu bölgeyi işaret ederek büyük bir deprem beklediklerini bildirmişlerdir. İliç altın madeni sahasının ÇED Raporu'nda deprem ve sismik riskten bahsedilmesine rağmen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından "ÇED olumlu" Raporu verilmiştir.

Hakkâri- Gever'e bağılı köy ve mezralarda, askerlerin evlerin kapılarını kırdığı ve köylülere ait ağaçları kestığı belirtilmiştir. Hakkâri Gever'de kayımların düzenlediğı "Cilo Fest" organizasyonundan geriye kalan çöpler temizlenmedi. in Gever (Yüksekova) ilçesinde Cumhurbaşkanı kararıyla 26 Eylül 2020'de "Milli Park" ilan edilen ve 3 bin 400 rakımıyla bölgenin en yüksek ikinci dağı olan Cilo Sat Dağları ve Sat Buzul Gölü'ne girişler halen "izne" bağılı olan bölgede Hakkari "5. Cilo Fest" organizasyonuna tepki gösteren Mezopotamya Ekoloji Hareketi, "Son dönemlerde bilinçli bir şekilde Kürdistan'ın dört bir yanında doğa, tarih ve ekokırım suçu işleniyor" dediğı ve yaptığı açıklamada ;', yıllardır "özel güvenlik alanı" ilanıyla Hakkâri in buzulları ile Sat Göllerinin yerel halka yasaklı olduğı hatırlatılmış, "Cilo Festivali adı altında Hakkari, kültürü, tarihi ve doğasıyla uyuşmayan gösterilere sahne olmuş ve talana açılmıştır. El değmemiş buzullarda bir anda yaklaşık 20 bin kişinin katılım sağladığı çadırlar kurulmuş, konserler verilmiş, buzul göllerde kanolar, benzinle çalışan jetski gösterileri yapılmıştır. Binlerce araç konvoylarla kamp alanına yolculuk yaparak doğayı kirletmiştir. Bu da yetmezmiş gibi doğasına, endemik bitkilerine hayran kalan bazı insanlar çantalarında, kopardıkları endemik çiçeklerle doğadan ayrılmışlardır" denilmiştir.

Siirt'in Eruh ilçesine bağılı Şavuran köyünden geçen Zorava Çayı'nda, 2015 yılında köylülerin tepkisine rağmen Hidroelektrik Santrali (HES) yapıldığı, 5 yıl içerisinde tamamlanan HES'e, yaklaşık 7-8 kilometre uzaklıkta yeni bir santral kurulmak istenmesi köylüleri harekete geçirdiğı. İkinci santral yaşam alanlarını olumsuz etkileyeceğı için verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporuna karşı idare mahkemesine başvuran köylülerin talebi mahkemece reddedildiğı belirtilmiştir.

Siirt'in Berwarî ilçesi Besta bölgesindeki ormanlık alanda meşe ağaçları korucular tarafından kesildiğı, bir süredir devam eden ağaç kesimi yer yer yangınlara da neden oluyor. Son olarak Hawêl (Baykan) ilçesinde bulunan Madran köyünde çıkan yangın 15 saat sonra söndürüldü. Söz konusu yangının ağaç kesimi sırasında verilen molada içilen sigara izmaritinin mazotla çalışan hızar kesim aletinin yanına atılmasıyla başladığı belirtilmiştir. Bölgede asker gözetiminde ve korucular eliyle kesilen ağaçlar kamyonlara yüklenirken, korucu ve askerler ağaç kesimi sırasında çekilen görüntüleri kendi sanal medya hesaplarında paylaştıkları belirtilmiştir.

Siirt- Hawêl ilçesinin Xelîkan köyü çevresinde çıkan yangın kendiliğinden sönerken, görüntülerde bazı yerlerin çizilmiş bir güzergâh şeklinde yandığı görüldüğü, öte yandan bölgede korucular eliyle ağaç kıyımı yapıldığı belirtilmiştir.

Siirt Bayka ilçesine bağılı Ardıçdalı köyü çevresinde 14 Ağustos günü başlayan ve iki gün süren yangına itfaiye ekiplerinin "yol" olmadığı gerekçesiyle müdahale etmediğı, gün boyunca devam ettiği 2 gün boyunca süren ve kendiliğinden sönen yangında yaklaşık 10 kilometrelik bölgeye yayıldığı, yanan bölgenin "yasaklı bölge" olduğu öğrenilirken, yangının neden çıktığının belirlenemediğı ve bazı yerlerin çizilmiş bir güzergâh şeklinde yandığı görüldüğü belirtilmiştir.

Siirt Berwarî ilçesi Osiyan köyü Karamık Mezrası'nda da ormanlık alanda yangın çıktığı ve onlarca ağacın küle döndüğü, yerine kayyım atanmış Sêrt Belediyesi Eş başkanı Berivan Helen Işık, HDP, DBP ve Yeşil Sol Parti İl örgütlerinden oluşan heyetin çağrısıyla yangının söndürülmesi için çağrıda bulunulduğu, Heyetin çağrısına yanıt verilmezken, yangına da müdahale edilmediğı öğrenilmiştir.

Şirnak'ın doğası, orman kıyımı, kömür ve maden ocaklarıyla yok edildiği, Besta bölgesi ile Cudi, Cilênimêja ve Gabar dağlarında 2 yılı aşkın bir süredir ağaçların kesildiği basına yansımıştır. Bazı bölgeler kesim nedeniyle tamamen çoraklaştırıldığı tespit edilmiştir. Cudi Dağı ve Uludere ilçesinde doğa, kömür ocaklarıyla yok edildiği, Ocaklar nedeniyle ormanların kesildiği belirtilmektedir. Benzer talanın Cizre, İdil, Beytüşşebap ve Silopi ilçelerinde de sürdüğü, söz konusu ilçelerin doğası, 2021 yılında verilen "Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) gerekli değildir" kararları üzerine kurulan maden ocaklarıyla tahrip edildiği, Kömürün yanı sıra son yıllarda petrol aramaları da başladığı, birçok alanda kömür eleme ve kırma ocakları yapıldığı basına yansımıştır. Cudi Dağı'nda açılan yüzlerce maden ocağı, Hêzil ve Habur çayları ile Nêrduş deresinin kirlenmesine neden olduğu, daha önce içme suyu olarak kullanılan bu çay ve derelerin kirlilik nedeniyle artık sulamada dahi kullanılmadığı belirtilmiştir.

Cudi Dağı eteklerinde bulunan Silopiya'ya bağlı Bêspin beldesindeki termik santralinin Cudi Dağı'nda bulunan birçok tepeyi yok ettiği, bölgedeki ot çeşitliliği azaldı ve çevrede kanser hastalarının sayısı ikiye katlandığı belirtilmiştir.

Cudi Dağı eteklerinde bulunan köylerde yaşayan yurttaşlar, ormanlık alandaki ağaçları kesmeleri için baskı gördüklerini belirterek, valiliğin "köyü yeniden inşa etmek için ağaçları kesiyorsunuz" dediğini belirtmiştir.

Şirnak Cudi Dağı'nda devam eden ağaç kesimi ve yer yer yaşanan orman yangınlarına dikkat çekmek için Mezopotamya Ekoloji Hareketi öncülüğünde Şirnex'in Silopiya ilçesi tarafından Cûdî eteklerinde yer alan ve 90'lı yıllarda zorla göç ettirilen Dêrge (Gümüş) köyünde incelemelerde bulunduğu, İnceleme heyetinde Ekoloji Derneği (Diyarbakır) Mêrdîn Ekoloji Hareketi Derneği, Silopiya Belediye Eş başkanı Adalet Fidan, Özgürlükçü için Hukukçular Derneği (ÖHD) Ekoloji Komisyonu, İnsan Hakları Derneği, Halkların Demokratik Partisi (HDP) Ekoloji Meclisi Eş sözcüsü Wan Çevder Ekoloji, İklim Adaleti Koalisyonu, Ekoloji-Politik ve Şirnex Ekoloji Paltformu yer aldığı, inceleme ardından heyetin, bir hafta önce Gera Mihêtê ve Sorbitmê köyü arasında çıkan yangını yerinden incelemek için alana gitmek istediği, ancak Newro karakolu, "güvenlik" gerekçesiyle heyetin girişine izin vermediği belirtilmiştir.

Şirnak Besta bölgesi ile Cudi, Gabar ve Cilênimêja dağlarındaki ağaç kıyımı, askerlerin gözetiminde korucuların eliyle iki yıldır aralıksız sürüyor. Silopiya'ya bağlı Soritine köyünde ağaç kıyımı devam ederken, Bilig köyünde ise köylülere ağaçları kesmeleri yönünde baskı uygulandığı belirtilmiştir.

Şirnak'ın Uludere ilçesinde, 2009 yılında yapılan Ortası Çayı üzerinde kurulan 5 "güvenlik" barajından biri olan Kavşak tepe Barajı'nın duvarlarında çatlaklar oluştuğu, iki yıl önce duvar çatlakları oluşmaya başlayan baraj için önlem alınmaması çevredeki köylüleri oluştuğu, iki Ortabağ Belûh Bel (Ortasu) Şiwêt (Ballı) ve köylerinin yanı başında bulunan barajların da duvarlarında çatlakların oluştuğu belirtilmiştir.

Şirnak Barosu'nun orman kıyımına ilişkin başvurduğu TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu, orman kesiminin Köylü Pazar Satışı yöntemiyle yapıldığı ve mevzuata uygun olduğunu ileri süren idarenin açıklamasını esas alarak "dostane çözüm" kararı vermiştir. Şirnex'in Cudî, Besta, Gabar ve Cilênimêja bölgelerinde korucuların eliyle başlatılan ağaç kesimi sonucunda bugüne kadar

binlerce asırlık ağaç kesilerek kent dışına götürülerek satılmıştır. Toprak sahiplerinin tepkilerine rağmen hala bölgede ağaç kesimi sürdüğü belirlenmiştir. Ağaç kesiminin sürdüğü bölgede Şırnak Barosu Çevre ve Kent Komisyonu'nun 19 Eylül 2022'de TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu'na (Ombudsmanlık) yaptığı başvurunun sonuçlandırıldığı, Şırnak Barosu Çevre ve Kent Komisyonu Eş sözcüsü Fadıl Tay, Ombudsmanlığın kentteki orman kıyımına dair başvuruyu "dostane çözüm" ile sonuçlandırılmasına tepki göstererek, verilen yanıtta bilgilerin gerçeği yansıtmadığını ifade etmiştir.

Şırnak in Besta, Cudî, Gabar ve Namaz Dağında korucuların eliyle başlatılan ağaç kırımının Tepki çekilmemesi için Kasrik beldesine gece saatlerinde traktör ve kamyonlarla taşındığını aktarılmıştır. Ağaçların ise (Uludere (şenoba) beldesinde taşınan onlarca korucunun eliyle kesildiği belirtilmiştir.

Şırnak Elkê (Beytüşşebap) ilçesine bağlı Germav köyünde bulunan turistik Zümrüt Kaplıcaları ile Basa (Güçlükonak) ilçesinde bulunan Belkıs Ana Kaplıcaları satışa çıkarılmıştır. Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA), AKP'li Beytüşşebap Belediyesi ve Şırnak İl Özel İdaresi'nin 4 milyon 620 bin TL harcadığı "Zümrüt Kaplıcaları Projesi", belediyenin çevre düzenlemesi yapmaması nedeniyle bitirilemediği, 4 yıldır sürdürülen proje tamamlanmadan, kaplıcanın satışa çıkarıldığı belirtilmiştir.

Şırnak Silopiya'nın Biliga köyünde asker gözetiminde binlerce ağaç kesilirken, duruma karşı çıkan köylüler, "Köye girişleriniz yasaklanır" şeklinde tehdit edildiği belirtilmiştir. Bölgede ağaç kesiminin yanı sıra, dağın eteklerinde bulunan birçok bölgenin askerler tarafından "güvenlik" gerekçesiyle ateşe verildiği, en son 26 Temmuz'da askeri karakolların yakınında bulunan Sorbitnê köyü ile Gera Mihetnê bölgesi arasında bulunan alanda, ormanlık alan ateş verildiği, İki gün boyunca müdahale edilmeyen yangının, kendiliğinden söndüğü belirtilmiştir.

Şırnak Kayyım yönetimindeki Cizîr Belediyesi, Dicle Nehri kenarında bulunan ve içinde nesli tükenmek tehlikesiyle karşı karşıya olan su samurları ile birçok kuş türünün yaşadığı çalılıkları iş makineleriyle yerinden söktüğü belirtilmiştir.

Şırnak – Cûdî Dağı eteklerinde bulunan Sorbitmê köyü ile Gera Mihhetê alanı arasında çıkan yangının söndürülmesine izin verilmediği belirtilmiştir.

Şırnak'ın Silopiya (Silopi) ilçesinin Bêspîn beldesine bağlı Cûdî Dağı eteklerinde bulunan Dêrêsor köyü kırsalında orman yangını çıktı. Yangının, askerlerin açtığı ateş sonucu çıktığı, Yangının herhangi bir müdahalede bulunulmadığı bildirilmiştir.

Şırnak in Silopiya (Silopi) ilçesinin Bêspîn beldesine bağlı Cûdî Dağı eteklerinde bulunan Dêrêsor köyü kırsalında orman yangını çıktığı bildirildi. Yangının, askerlerin açtığı ateş sonucu çıktığı kaydedildi. Yangına herhangi bir müdahalede bulunulmadığı bildirilmiştir.

Şırnak in Qilaban (Uludere) ilçesine bağlı Roboskî köyü kırsalında sabah saatlerinde bilinmeyen bir nedenle yangın çıktığı, yangına yetkililer tarafından herhangi bir müdahalede bulunmazken, köylüler, yangını kendi imkanlarıyla öğlen saatlerinde söndürdüğü belirtilmiştir.

Şırnak'a bağlı Gabar Dağı'nın Basa (Güçlükonak) ilçesinin yamaçlarına bakan bölgede sabah saatlerinde orman yangını çıktığı, çıkış nedeni öğrenilemeyen yangına herhangi bir müdahale edilmediği öğrenildiği, yangının başladığı bölgenin, "özel güvenlik" gerekçesiyle sivillerin girişine yasak olduğu belirtilmiştir.

Şırnak Cizîr'de Dicle Nehri üzerine yapılacak olan "Cizre Barajı" projesi onaylandı. Barajla birlikte birçok yerleşim yeri sular altında kalacağı, Dicle Nehri Şırnak'ın Cizîr (Cizre) ilçesinden geçerek Federe Kürdistan Bölgesi sınırları boyunca akıp Basra Körfezi'ne dökülüyor. 2 bin 800 kilometrelik uzunluğu ile Ortadoğu'nun en uzun nehri olarak kabul edilen Dicle Nehri'nin üzerine yeni bir baraj daha inşa edileceği, "Cizre Barajı" olarak adlandırılan ve 24 Mayıs 2013'te ihalesi yapılan proje çeşitli anlaşmazlıklar nedeniyle askıya alındığı, Proje için 29 Nisan 2019'da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından alınan kararda ise, "Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü tarafından yapılması planlanan Cizre Barajı ve HES (Enerji, İçme Suyu, Sulama) Malzeme Ocakları Kırma Eleme Yıkama Tesisi ve Beton Santrali projesi ile ilgili olarak hazırlanan ve son şekli verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonunca yeterli bulunmuş olup, nihai kabul edilmiştir" ifadeleri yer aldı. Dicle Nehri'nden beslenen Güney Kürdistan ve Irak da barajın tamamlanmasıyla büyük bir su kriziyle karşı karşıya kalacağı belirtilmiştir. 40 metre yüksekliğinde ve 381 milyon metreküp su depolama hacminde inşa edilecek olan barajın, üç yıl içinde tamamlanacağı ileri sürüldüğü, Projeye göre barajın, Cudi ve Gabar Dağı'nı birbirinden ayıran Qesirk (Kasrik) beldesinin aşağısı ve Misûriyê köyünün alt tarafında yapılması bekleniyor. Barajla birlikte birçok yol, bağ bahçe ve yerleşim yerinin sular altında kalacağı belirtiliyor.

Şırnak n Hezex (İdil) ilçesinin Hespist köyünden geçen Cehennem Deresi'nde (Newala Hespist) yangın çıktığı, Yangının neden kaynaklandığı bilinmezken, müdahale edilmediği belirtilmiştir.

Cûdî Dağı'nın eteklerinde bulunan ve 1990'lı yıllarda askerler tarafından boşaltılan Nevava köyünde yangın çıktığı, yurttaşların girişlerine yasaklanan köyde çıkan yangının giderek yayıldığı görülürken, yangına herhangi bir müdahalede de bulunulmuyor.

Şırnak Ekoloji Hareketleri, Botan'da devam eden ağaç kıyımı ile orman yangınlarına ilişkin hazırladıkları raporda, orman varlığını tamamen yok etmeyi hedefleyen politikaların uygulandığına vurgu yaptı. *Orman yangınının çıktığı alana doğrudan giden güzergahın güvenlik alanı kapsamında çevrelenmiş olması sebebiyle daha önce boşaltılmış olan ve yangın alana paralel düzlükte, yaklaşık 15-20 km mesafede bulunan Gümüş (Derîk) köyünde, yangına dair incelemeye başlanmıştır. Bu alanda sadece olay günüyle sınırlı değil, Cudi bölgesindeki ormansızlaşma sürecine dair genel bilgi aktarımı yapılmıştır. *İnceleme alanına gidiş güzergahında; Kürdistan'da yürütülen özel savaş politikasının bir sonucu olan köy boşaltmalarla yerinden edilen insanların köylerine ulaşımının zorluklarının mevcut olduğu, yolların tahribat halinde olduğu ve herhangi bir yangına müdahalenin bu koşullarda teknik imkânsız olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca inceleme sırasında, bu bölgede köylülerin kısmen de olsa tarımsal faaliyetlerine devam ettikleri ve tarımsal faaliyet yapmak amacıyla köylerine gitmek zorunda oldukları; ancak birçok engelleme ile karşılaştıkları belirtilmiştir. Gözlemlerimize ve yangına

tanıklık eden köylülerin aktarımlarına göre; orman yangını dar bir vadide kalekolların yoğun olduğu alanda çıkmış ve yayılmıştır. Cudi'de önceki yıllara göre orman varlığının gittikçe seyrekleştiği ise gerçeklik olarak karşımızda durmaktadır. Bununla birlikte; kalekolların yoğunlaştığı bölgelerdeki ormansızlaşma ile kalekolların bulunmadığı alanlardaki orman varlığı ormansızlaşmanın sebebine dair bizlere fikir vermekte olup bölgedeki kalekol ve yol inşasının sürekli bir ekolojik yıkıma sebebiyet verdiği de anlaşılmaktadır. Yine özellikle son yıllarda ağaçların kökten kesilerek orman varlığını tamamen yok etmeyi hedefleyen politikaların gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

* Gözlemlerimiz ve yapılan görüşmeler neticesinde; meselenin, orman yangınının güvenlikçi politikalar sebebiyle söndürülmemesi ya da çıkartılması ile aynı zamanda bölgede maden ocakları için ya da çeşitli sebeplerle ağaç kıyımı yaşandığı hususlarında toplandığı görülmektedir.

* Google Earth bölgenin 2013 ve 2023 yıllarındaki görüntüleri karşılaştırılmıştır. Bu görüntülere bakıldığında yıllar içinde orman varlığının neredeyse tamamen yok olduğunu söylemek mümkündür. Sadece ağaç varlığının yok olmadığı, neticesinde bir ekosisteminin de yok olduğunun altını çizmek gerekir.*

Şırnak Kato Dağı'nın eteklerinde bulunan Feraşın Yaylası, kurulan petrol rafineleriyle talan edildiği belirtilmiştir.

Şırnak- Botan'da doğa talanın hırsızlığa dönüştüğünü belirten HDP Cizîr İlçe Eş başkanı Mesut Nart, "Bölgede yaşanan doğa kıyımı sadece bir parti sorunu değildir. Birlikte mücadele edilmeli" çağrısında bulunduğu, Şırnak Cûdî, Gabar ve Cilênimêja dağları ile Besta Bölgesi'nde 3 yıldır askerlerin gözetiminde korucuların elleriyle yapılan doğa talanın durdurulması için bugüne kadar 200 aile Şırnak Barosu'na başvurarak, sorumlular hakkında dava açtığı belirtilmiştir.

Cudi Dağı eteklerinde bulunan Cifanê köyünün üç ayrı noktasında yangın çıktığı, Şırnak merkeze bağlı ve Cudi Dağı'nın eteklerinde bulunan Cifanê köyünün üç ayrı noktasında bilinmeyen bir sebeple yangın çıktığı, yangına herhangi bir müdahale edilmezken, kent merkezinde de görülen yangının farklı noktalara sıçradığı görüldüğü, yangının çıktığı bölgelerde askeri kulelerin olması ise dikkat çektiği belirtilmiştir.

Şırnak Cizîr (Cizre) ilçesi merkezinden geçen Dicle Nehri'ne atılan çöpler, nehrin kirlenmesine neden olduğu, çöplerin nehrin yüzeyini kaplarken, çevreye de kötü kokuların yayılmasına neden olduğu, nehre atılan plastik atıklar nehirde yaşayan canlıların yaşamını tehlikeye girdiği, ilçenin 11 noktasından akan kanalizasyon suları da arıtılmadan nehre akıtıldığı, öte yandan Dicle Nehri üzerine kurulan Ilisu Barajı'nın kapaklarının 2 aya yakın bir süredir açılmaması nedeniyle nehrin birçok bölgesinde bataklıklar oluştuğu belirtilmiştir.

Cûdî Dağı'ndan kaynağını alan Nerduş Deresi, kömür ocaklarının atık suları nedeniyle tüm canlı yaşamını tehdit ediyor. Cûdî Dağı eteklerinden kaynağını alan Nerdûş Deresi, Şirnex merkeze bağlı köylerden başlayarak, Silopiya ilçesine kadar olan onlarca köyün içme suyu ihtiyacını

karşılıyor. Cûdî Dağı eteklerinde faaliyet yürüten kömür ocaklarının atık suları nedeniyle siyaha bürünen Nêrdûş, canlı yaşamını tehdit ediyor.

Şırnak Kayyım yönetimindeki Cizîr Belediyesi, Dicle Nehri kenarında bulunan ve içinde nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan su samurları ile birçok kuş türünün yaşadığı çalılıkları iş makineleriyle yerinden sökmüştür.

Şırnak Cizîr (Cizre) ilçesinden geçen Dicle Nehri boyunca uzanan Atatürk Parkı, Birca Belek Parkı ile Birca Belek Kalesi'nin yanında bulunan çalılıklar kayyım yönetimindeki Cizîr Belediyesi tarafından iş makineleriyle yerlerinden söküldüğü, yaklaşık 500 metrelik bir alanı kapsayan ve nehre sıfır olan bu çalılıkların içerisinde ve kenarında başta nesli tükenmekle karşı karşıya olan su samurları ve turaç kuşu olmak üzere geniş bir canlı popülasyonu bulunduğu belirtilmiştir.

Tunceli Hay Platformu, Segedik Köyü'nde yapılması planlanan gölet projesine tepki göstererek, yaşam alanlarının zarar görmemesi için yetkililere çağrıda bulunmuştur. Segedik Köyü'nün tarihsel değerleri ve kültürel mirası ile Dersim bölgesinin önemli bir yaşam alanı olduğunu söyleyen Platform, köyde Alevi toplumu ile ortak ziyaretlerin yanında Ermenilere ait tarihi şapeller ve kaya mezarların bulunduğu hatırlatılarak, gölet projesinin uygulanmasıyla birlikte bu tarihi yapıların zarar göreceği, köyün doğal yaşam alanlarının tahrip olacağı açıklar" diye belirtmiştir.

Dersim'de 2019 yılında 43 bin 500 hektar alan için maden ruhsatı verildiği, Pulur (Ovacık) ilçesine bağlı Merxo köyü birinci ruhsat sahası olarak belirlendiği ve altın madeni arama yönelik çalışmaları sürdüğü, Altın arama çalışmalarının, Erzincan İliç ilçesinde bulunan Fırat'a siyanür akıtan Kanada merkezli SSR Mining ve Çalık Grubu'na bağlı Lidya Madencilik ortaklığındaki Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yürütüldüğü bilinmektedir.

Tunceli Xozat (Hozat) ilçesine bağlı Sêgedik köyünde 2015 yılında alınan Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) raporuyla yapımına başlanan Cevzlidere Baraj Projesi, köyün doğası, tarihi kaya mezarları ve kilise yok olacağı, Kinzir dağlarının eteğinde bulunan köyde, Gelê adı verilen yüksek tepeden getirilen kırmızı taşlarla yapılan Ermeni Kilise'nin (Şapel) yanında 2015 yılında açılan yolda, ortaya çıkan insan kemikleri ortalığa saçıldığı, Kemiklerin 1915 Ermeni Katliamı ya da 1938 Dersim Terletesinde yaşamını yitirenlere ait olduğu tahmin edildiği belirtilmiştir. Yine kilisenin korunması için ise dönemin İl Kültür Müdürlüğü'ne yapılan başvurular da yanıtız kaldığı, Sêgedik 20'den fazla kaya mezarın bulunmasıyla da tarihi öneme sahip olan bir köy olarak bilindiği, köyde akan Sêgedik Deresi üzerinde 2015 yılında başlayan baraj projesiyle doğa ve tarihin yok olmasının yanı sıra halkın geçim kaynağı olan arıcılık da bitirileceği belirtilmiştir.

Munzur ve Pülümür vadileri "Kesin korunacak alan" ilan edildiği belirtilmiştir.

Urfa 'da Kalyon Holding'in, Urfa Viranşehir ilçesi Kadıköy Mahallesi Dûzik mezrasında, 13 bin dönüm üzerinde Güneş Enerji Santrali (GES) projesi başlattığı, bu kapsamda hayvancılık yapan mahallelilere ait merası arazisi üzerinde 162 bin 500 panel yerleştirileceği, Çevre Değerlendirme

Raporu'yla (ÇED) izin verilen projenin, Dûzik mezrası, Mêrdîn'in Dêrik ilçesine bağlı Zokê (Subaşı) ve Kotê (Pirinçli) mahalleleri ile bağlı mezarları kapsadığı belirtilmiştir.

Urfa Viranşehir ilçesi Qerejdax bölgesinde bulunan Hesar Mahallesi'nde orman yangını başladığı, yangın esnasında bin dönümden fazla alan kül olduğu, ormanlık alanda hızla yayılan yangına mahalle sakinleri ve çevre mahallelerden yurttaşlar müdahale ettiği, yurttaşların, sınırlı imkanları ile yangının yayılmasını engellediği, Viranşehir ve Diyarbakır en yola çıkan itfaiyeler, yangın söndürüldükten sonra olay yerine ulaştığı belirtilmiştir.

Van'ın Edremit ilçesinde bulunan ve yaklaşık 54 yıldır faaliyette olan çimento fabrikası kurulduğu yandan bugüne kıyı ihlaliyle birlikte pek çok açıdan çevre kirliliğine neden olduğu, Gölün 134 metre yakınında kurulmuş olan fabrikanın atıklarını göle bıraktığı görüntülediği, Fabrikanın hava ve atık filtrelerinin denetlenip denetlenmediği, öte yandan kayyım belediyesinin başlattığı dip çamur temizliğinde de çamurların yine sahile bırakıldığı öğrenilmiştir. Konuya dair değerlendirme yapan ÇEVDER başkan yardımcısı Arzu Dinçer, Van Gölü korunmaya alınmasına rağmen kıyı ihlallerinin gün geçtikçe arttığını belirterek denetleme yapmayan kayyım belediyesinin bunun sorumlusu olduğunu vurgulamıştır. Kayyım yönetimindeki Van Büyükşehir Belediyesi, Van Gölü kıyısında bulunan ve yüzlerce kuş türünün yaşadığı alanda 10 kilometrelik "Sahil Yolu" projesini genişletmeye devam ettiği, sazlık alanın yok olmasına neden olan projenin, canlılara yaşam alanı bırakmadığı ve yürütülen politikalar neticesinde Van Gölü'nün etrafının imara açıldığı belirtilmiştir.

Van ÇEV-DER Başkanı Ali Kalçık, kirliliğe karşı kurulan Van Merkez Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisinden saniyede bin 800 litre kanalizasyon suyunun Wan Gölü'ne akıtıldığını aktarmıştır. Van'da yaklaşık iki yıldır AKP'li belediye tarafından Botan Çayı'na dökülen çöpler zehir saçıyor. 2021 yılında HDP'li belediyelerin faaliyete geçirdiği "Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisi" ne çöplerin dökülme kararı alınmasına rağmen karar uygulanmadığı belirtilmiştir.

Van'ın Çatak ilçesinde yeşil rengiyle görenleri büyüleyen Botan Çayı kenarına AKP'li belediye yönetimi tarafından dökülen çöpler ekosisteme zarar vermeye devam ettiği belirtilmiştir. İlçe çıkışının 5'inci kilometresinde, Siirt Perwari'ye giden yolda çay kenarına dökülen evsel atıklar, plastikler, hayvan ölüsü vb. çöpler etrafa ağır bir koku yayarken, rüzgârın etkisiyle de akan çayın içine döküldüğü, yer yer çöplük alana dönüşen yığından dumanlar yükselirken, belediye tarafından iki yıldır çöp alanı olarak kullanıldığı öğrenilmiştir. Çaydan akan suyun içme suyu olarak da kullanıldığı ve dökülen çöplerin karışmasıyla canlı yaşamını tehdit eden bir noktaya geldiği de belirtiliyor. Yol ve çay arasında bulunan çöp yığını gelip geçen araçların tekerleklerine takılarak uzun bir alana yayıldığı da belirtilmiştir.

Van Gölü ve Erçek Gölü'nü besleyen Zilan, Bendimahi, Deliçay, Engil, Güzeldere, Memedik akarsuları, İnci Kefali balığını üreme alanlarını oluşturuyor. Bu akarsular üzerinde yapılan onlarca HES ve barajlar nedeniyle İnci Kefali ile onlarca endemik hayvan ve bitkinin geleceğini tehlikeye atıyor. Erciş ilçesinde Deliçay Deresi üzerinde kurulan kaz çiftliği nedeniyle İnci Kefali büyük bir tehdit altında olduğu belirtilmiştir.

Van Erciş ilçesinde Wan Gölü kapalı havzası Zilan Çayı üzerine 2021 yılında kurulu Regülatör (Baraj) ve Hidro Elektrik Santrali (HES) projesi mahkeme kararı ve tepkilere rağmen üçüncü kez Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) olumlu raporu aldı. Kürtler için Gelîye Zilan katliamının da

yaşandığı 1930 yılından bu yana toplumsal bir belleği oluşturan vadide bulunan Zilan Çayı üzerinde 2021 yılından bu yana faaliyette olan HES'in doğaya ve çevreye verdiği tahribatlar gözle görülür bir hal aldı. HES, kuraklığa neden olmanın yanı sıra Zilan'daki zengin bitki örtüsü ve endemik bir tür olan İnci Kefali balığını yok olma ile karşı karşıya bırakırken, 2020 yılında Koçbaşı köprüsü civarında bulunan mülk sahibi bir yurttaşın olayı yargıya taşınması üzerine başlayan dava süreci kapsamında yerel mahkeme tarafından iptal kararı verilmesine rağmen, şirket tarafından 2'inci kez ÇED olumlu raporu alındığı ortaya çıktı

Van Rojhilat'ta bağlı Germiyan, Derewan ve Ehsenabad-Meriwan bölgelerinde yaklaşık bir hafta süren yangına devlet yetkililerinin müdahale etmemesinden kaynaklı sürdüğü, edinilen bilgilere göre; Meriwan ormanlarında yanan ağaçların yanı sıra yaban hayvanları alevler arasında yaşamını yitirdiği, yangında 200 hektardan fazla arazi ve birçok ağacın yandığı belirtilmiştir.

Van, Tuşba ve Rêya Armûşê ilçeleri sınırları içerisinde bulunan Sixke Gölü kurumuştur. Yaşanan iklim krizi başta olmak üzere, aşırı sulama, yanlış tarım politikaları, göller ve akarsularda kurumayı da beraberinde getirdi. Türkiye'de son 60 yılda üç Van Gölü büyüklüğünde neredeyse 70'e yakın doğal gölün kurduğu, Sadece 2021 yılında Karataş Gölü, Burdur Gölü, Akgöl, Işıklı Göl, Eber Gölü, Akşehir Gölü ve Mekke Krater Gölü'nde suların çekilmesiyle birlikte büyük oranda kuraklık meydana geldiği belirtilmiştir.

Kayım yönetimindeki Van Büyükşehir Belediyesi, Van Gölü kıyısında bulunan ve yüzlerce kuş türünün yaşadığı alanda 10 kilometrelik "Sahil Yolu" projesini genişletmeye devam ettiği, sazlık alanın yok olmasına neden olan proje, canlılara yaşam alanı bırakmadığı belirtilmiştir.

Van Gölü çevresini, Cumhurbaşkanlığı'nın onayıyla yapılaşmaya açacak Wan Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu kararının iptali ile ilgili açılan davada mahkeme, "yürütmeyi durdurma" kararı vermiştir.

Wan ve Bedlîs illeri sınırları içerisinde bulunan Wan Gölü Doğal Sit Alanı'nın, "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak değiştirilmesine karşı açılan davada, yargıdan önemli bir karar çıktı. Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası'nın, kararın iptali istemiyle açtığı davaya bakan Van 3. İdare Mahkemesi, 'yürütmeyi durdurma' kararı verdi. Mahkeme. Bölgede keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasını kararlaştırmış, Van Gölü çevresini, Cumhurbaşkanlığı'nın onayıyla yapılaşmaya açacak Wan Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu kararının iptali ile ilgili açılan davada mahkeme, "yürütmeyi durdurma" kararı vermiştir

Van'a 189 kilometre kıyısı bulunan Van Gölü'nün özellikle Tuşba ile Edremit, Gevaş sahillerinin neredeyse büyük bir bölümü tamamen villa ve resmî kurumlar tarafından adeta işgal edilmiş durumda olduğu, her yıl inşa edilen yüzlerce yazlık villa nedeniyle insanların göle ulaşabilecekleri alanlar daralırken, şu ana kadar Tuşba ilçesindeki göl kıyılarında 552 imara aykırı yapının yapıldığı öğrenildi. Bu yapılara ilişkin alınan yıkım kararları ise yıllardır uygulanmadığı belirtilmiştir.

Van Dirençli Kentler Topluluğu Derneği (Dikent), Bêgirî (Muradiye) ilçesinde bulunan ve çok sayıda endemik türe ev sahipliği yapan Bendimahi Çayı'ndaki kuruma riskine dair hazırladığı raporu Beygiri Fırat Durmaz, Bendimahi'inin kurumayla yüz yüze bırakıldığını söylemiştir.

3-EKOLOJİK HAK MÜCADELESİ VEREN KİŞİLERİN UĞRADIĞI HAK İHLALLERİ GÖZALTI, DAVA VE SORUŞTURMA SÜREÇLERİ

Denizli 'de Mahallelerindeki mermer ocaklarına karşı verdiği röportaj nedeniyle Gümüşdere Köyü Muhtarı M. C. hakkında idari soruşturma başlatılmış olduğu belirtilmiştir.

Muğla'nın Deştin ve Bayır mahallelerinde yapımı devam eden çimento fabrikasına yönelik bölge halkının nöbet eylemi devam ederken, jandarmanın sabah saatlerinde nöbeti sürdüren köylülere saldırıldığı, saldırıda, E.U., D. Ö., Ç. Ö., S. Ş., S. S., F. G., H. S.'yi gözaltına alındığı

belirtilmiştir. Gözaltına alınanların jandarma karakoluna götürüldüğü öğrenilirken, Ç. Ö. ise, 18 yaşından küçük olması nedeniyle serbest bırakılmıştır.

Muğla'nın Menteşe ilçesi Bayır Mahallesi ile Yatağan ilçesi Deştin Mahallesi arasındaki Tekağaç mevkiinde yapımına devam edilen entegre çimento fabrikasına karşı eylem yapan köylüler ve yaşam savunucularının ifadeye çağrıldığı, 3 Nisan 2023 günü çimento yapımı için kullanılan klinker kazanı ve fırının fabrika bölgesine çıkacağı haberi üzerine yolu kapatarak iş makinalarının fabrikaya çıkmasını engelleyen 100'ü aşkın köylü ve ekolojiste soruşturma başlatıldığı belirlenmiştir.

Merivan'da çıkan orman yangını devam ederken, yangına müdahale etmek isteyen 5 kişi gözaltına alınmıştır.

Hatay'ın Antakya ilçesine bağlı Dikmece Mahallesi'nde, Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) zeytinlikler ve tarım arazilerine kalıcı konut yapma planına karşı zeytinliklere iş makineleriyle girilmesine engel olmaya çalışan köylülere polis ve jandarma saldırarak, aralarında avukat Bahattin Özdemir'in olduğu 7 kişiyi darp ederek gözaltına almıştır. Jandarma Karakolu'na götürülen 7 kişi hakkında "Halkı kin ve nefrete teşvik" ve "Görevli memura mukavemet" suçlamasıyla işlem yapılmıştır. Karakoldaki işlemlerinin ardından 3 kişi serbest bırakılırken, savcılığa sevk edilen avukat B. Ö. ile D. P., D. A. ve Z. O. da ifadelerinin ardından serbest bırakılmıştır.

Mersin Nükleer Karşıtı Platform (NKP) öncülüğünde birçok çevre örgütü ve siyasi parti temsilcileri, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne getirilecek nükleer yakıt çubuklarını protesto etmek amacıyla yola çıkmıştır. Akkuyu Nükleer Santral projesinin yapıldığı noktaya geçmek isteyen yaşam savunucularının içerisinde olduğu otobüs, yol boyunca kimlik kontrolü gerekçesiyle jandarma tarafından 5 kez durdurulmuştur.

Akfen ve İlbak Holding ortaklığında işletilen Acacia Madeni İşletmeleri A.Ş.'nin kimyasal atıklarla Hanönü ilçesini kimyasal atıklar ile yakınında bulunan Hidrolik Elektrik Santrali (HES) kanalına akıttığı Hanönü'nde yaşayan M. S. tarafından belgelenmiştir. Numunelerden alınan veriler ise Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Avrupa Birliği (AB) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) içme suyu üst sınırı verilerinin kat be kat üzerinde çıkmıştır. İlçenin içinden geçen ve kimyasal atıkları Atık Depolama Tesisi 'ne (ADT) taşıyan borular ise, 18 Kasım 2022, 11 Aralık 2022 ve 3 Ocak 2023 tarihlerinde 3 kez patlamıştır. Fabrikaya yetmeyen ADT havuzu sayısı ikiye çıkarılırken, tarlaların üstünde doluk oranını tamamlamış olan ADT sahaları ise taşma riskiyle karşı karşıya kalmıştır. Suç duyurusunda da bulunan M. S., 1 ay içinde 2 kez saldırıya uğramış, yaşam ve sağlık hakkı gasp edilmiştir. Yapılan suç duyurusu takipsizlikle sonuçlanmıştır.

Muğla Milas ilçesindeki Akbelen ormanına yapılmak istenen kömür ocağına karşı direnirken gözaltına alınan ve haklarında dava açılan 2 doğa savunucusu G. D. ve F. K. için "Kamu görevlisine mukavemet" suçlamasıyla görülen davada idari para cezası verilmiştir.

Akbelen Ormanı'nda yapılmak istenen kömür madenine karşı 2 yıldır direnen köylülerin direniş alanına gelen jandarma ve orman müdürlüğü çalışanları, konteynırlar hakkında tutanak tutmak

istendiği belirtilmiştir. 4 Haziran 2023 akşamı b6lgeye gelen jandarma ve Orman M6d6rl6đ6 çalışanları, k6yl6lerin n6bet için kurduğu çadır ve konteynırlar için koordinat belirlemesi yaptığı, alanda bulunan konteynırın orman alanında bulunduğunu belirtilerek işlem yapmak istendiği belirtilmiştir.

Akbelen Ormanı'nda ağaç kesimi s6r6rken, kesimin durdurulması için mahkemeye başvuruda bulunan avukatlar, Limak ve İçtaş patronları hakkında suç duyurusunda bulunmuştur.

Muğla Milas ilçesindeki Akbelen Ormanı'na Limak Holding ve İçTAş ortaklığındaki Yenik6y-Kemerk6y Elektrik 6retim ve Ticaret A.ř. tarafından açılmak istenen k6m6r ocağı için sabah saatlerinde başlayan ağaç kesimi s6r6yor. şirketi ve k6y sakinlerini karşı karşıya getiren k6m6r ocağı davasının devam etmesi nedeniyle kesimin durdurulması talebiyle k6yl6lerin avukatı Muğla 1'inci İdare Mahkemesi'ne başvuruda bulunduğu, şirketin, onlarca asker ve TOMA ile geldiği alana, geçişler de askerler tarafından engellendiği, buna rağmen evre ilçe ve illerden çok sayıda yurttaş Akbelen'e doğru yola çıktığı, Akbelen'de yaşanan son durumu aktaran g6n6ll6 avukat İ.H. A., anayasanın 169'uncu maddesinin ihlal edildiğini vurgulamıştır.

Muğla İdare Mahkemesi'nde şirkete verilen maden açık işletme izninin iptali için açılan 2021/563 Esas sayılı dava halen devam ettiği halde ağaçların kesilmesine karşı çıkan k6yl6ler ve insan hakları savunucuları ormana girmesini ise jandarma ekipleri engellemiş, yurttaşlara iki defa biber gazı ve tazyikli su ile m6dahalede edilmiş olup Avukat İ. H. A., F. E., H. Y., O. A., V. . ve E. T. g6zaltına alınmıştır. Hatta Av. İ. H. A., darp edilerek g6zaltına alındığı sırada defalarca "Nefes alamıyorum" diye seslendiği halde yere yatırılıp boynuna bastırılarak ve sert m6dahale ile g6zaltına alınmıştır.*

Akbelen Ormanı'nda ağaçların kesilmesini 6nlemek için 4 yıldır m6cadele veren ekoloji aktivisti ve evre M6hendisi D. G. 26.07.2023 tarihinde jandarma ekiplerinin ilk m6dahalesinde fiziksel şiddet uygulanarak g6zaltına alınmıştır. Biber gazı ve tazyikli su ile yapılan ikinci m6dahalede de S. D., V. . A., F. G. ve G. G. g6zaltına alınmıştır. D. G. ise Milas ilçe sınırına giriş ve yurtdışına çıkış yasağı getirilerek serbest bırakılmıştır. 26.07.2023 tarihinde n6bet alanına gelen ve adırlı n6bet alanı 6n6nde kurulan jandarma barikatından geçerek kesim yapılan alanı g6rmek isteyen Milletvekilleri, k6yl6ler ve insan hakları savunucuları Akbelen Ormanı yakınında yer alan ve yakındaki yerleşkeye bağlanan tek yoldan geçişlerine jandarma ekipleri izin vermeyerek biber gazı ve tazyikli su ile ve fiziksel şiddet uygulayarak m6dahale etmiştir. D. G. 26/07/2023 tarihinde hukuksuz ve mesnetsiz bir şekilde g6zaltına alındıktan sonra sevk edildiği Milas Sulh Ceza Hakimliğince 2023/252 sorgu sayılı dosyasından 30.07.2023 tarihinde, yurt dışına çıkamamak, Haftada bir g6n imza atmak ve yasal dayanağı olmamasına rağmen "Milas İlçe Sınırlarına Girememek" şeklinde uygulanmak 6zere adli kontrol altına alınmıştır. *

G6zaltına alınanlardan V. . A. ve S. D. hakkında Milas Sulh Ceza Hakimliği'nin 27.07.2023 tarihli 2023/ 254 Sorgu nolu kararı ile; "G6revi Yaptırmamak İçin Direnme suçunu işlediğine ilişkin kuvvetli suç ř6phesini g6sterir somut delillerin bulunduğu, ř6phelinin kaçma ř6phesinin olduğu" gerekçesiyle Pazartesi ve Perşembe g6nleri imzasının alınmasına, yurt dışına çıkmasının yasaklanmasına, Milas İlçe Sınırlarına Girmemek şeklinde adli kontrol tedbirlerinin uygulanmasına karar verilmiş ve bu karara itiraz edilmiş ancak itirazın reddine karar verilmiştir.*

Akbelen Ormanı'nda kesim ekiplerini engelleyen yurttaşlar, askerlerin saldırısıyla alandan çıkarılırken, ablukaya alınan gazetecilerin de çekim yapması engellendiği, askerlerin Muğla

Valiliği'nin ormanlara giriş yasağını gerekçe göstererek, idari para cezası kestiği, Köylülerin bekleyiş ormanlık alanda sürerken, bölgedeki gazetecilerin de asker ablukası altına alındığı ve çekim yapmaları engellendiği belirtilmiştir. Gazeteci- Belgeselci K. K.,Avukat B. E., Ekoloji aktivisti H. Ö. yakın mesafeden biber gazı denilen kimyasal silaha maruz kalmış ve yaşam hakkı ihlal edilmiştir.

Milas Akbelen Ormanı Köylüler ve ekolojistler ise 24 Temmuz 2023 sabahından itibaren kesimin durdurulması için direnişlerini sürdürüyor. İlk gün askerlerin saldırısı ile karşılaşan köylülerden 8 kişi gözaltına alındı, 4'ü ise yaralandı. 26 Temmuz 2023'de ise aralarında Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (Yeşil Sol Parti) Eş Sözcüsü İbrahim Akın ve milletvekili Perihan Koca'nın da bulunduğu gruba 2 kez biber gazı ve coplarla saldıran askerler, 5 kişiyi daha gözaltına almıştır.

Siyasi parti, sendika, hukuk ve sivil toplum örgütlerinin içerisinde yer aldığı 308 kurumun, Akbelen Orman'ında süren ağaç kıyımına, "Yaşamı ve doğayı savunuyoruz" tepkisi göstererek, Protesto hakkını kullanarak ormanı ve yaşam alanlarını korumaya çalışanlara yönelik uygulanan şiddete ve gözaltı kararlarına son verilsin" denildiği, açıklamada, "Milas'taki kömür ocakları işletme ruhsat sahası içerisinde 60 köy bulunuyor. Şu ana kadar ruhsat sahası içinde kalan köylerden 8'i tamamen 15'i ise kısmen yok edildi. Bölge halkı yıllardır kömür sebebiyle yaşam alanlarını, geçim kaynaklarını kaybediyor, büyük bir hak gaspına uğruyor" diye belirtilmiştir.

Akbelen'de askerler, ağaç kesimine karşı eylem yapan yurttaşlara saldırdığı, Sabah saatlerinde ağaç kesiminin başlanmasına karşı 50 kişilik bir grup, eylem yaparak Milas-Ören karayolunu ulaşıma kapatmasının ardından jandarmanın, eylem yapan gruba tazyikli su ve biber gazıyla saldırdığı, kolluk kuvvetleri tarafından kesimin yapılacağı her gün sabah 05.30'dan itibaren "güvenlik çemberi adı altında" nöbet alanını çevirerek, nöbette bulunan yurttaşlar, gazeteciler ve gözlemci avukatlar abluka altına alınmış, nöbet alanı etrafına sinyal kesici (Jammer) cihazlarının bulunduğu araçlar yerleştirilerek kalabalık kitlenin iletişimi engellenmiştir. Ağaç kesimi işlemini pasif direniş ve barışçıl yöntemlerle protesto eden insanlara orantısız güç kullanılmış, tazyikli su ve biber gazı kullanılarak müdahale edilmiş ve fiziksel şiddet uygulanarak aralarında gazeteci, ekoloji aktivistleri ve avukatların da bulunduğu D. G., Ş. Y., S. F. E, N. O. B., H. C., D. M. E., İ.K. I. , P. N., L. B., K. Ö, A. T, E. B., K. G., O. S., A., İ. H. A., A. K, L. B., Y. E.ve C. G. gözaltına alındığı belirtilmiştir.*

Gerçekleşen gözaltı, ifade ve sorgu işlemleri arasında gözlemci avukatlar Av. A. A. ve Av. L. B.'in tespitlerine göre; Gözaltına alınanların avukatlarla görüşmesi engellenmiş, görüşmek isteyen avukatlara şiddet uygulanmıştır. Müvekkili ile görüşmek isteyen Av. A. A. jandarma karakolundan yaka paça dışarı atılmıştır. Avukatlara ilk günden beri özellikle yoğun bir fiziksel ve psikolojik şiddet uygulanmıştır. Avukat L. B.'i Jandarma komutanı özellikle hedef göstererek müdahale edilmesini sağlamış, üç kolluk kuvveti Avukat L. B.i "Sen şimdi göreceksin" tehditleri ile kollarını burkularak, kafasını bastırılarak, daha önceden incinen ve sarılı olan ayağı görüldüğü halde sürüklenip itelenerek araca atılmıştır.*

02.08.2023 tarihinde Nöbet Alanının yakınında yer alan tüm ağaçların kesilmesi ile nöbet alanını "güvenlik çemberi" adı altında abluka altında tutan Milas Jandarma Komutanlığındaki görevliler güneşte kaldığı için nöbet alanı sınırları olan ve kullanımı ekolojik mücadele veren sivil toplum kuruluşlarına ait olan taşınmaz girmiş ve taşınmaz maliki Ş. D.'in ikazlarına rağmen kolluk ve jandarma birimleri mülkiyet hakkını ihlal etmiştir. *

Nöbet alanında temel ihtiyaçlarının giderilebilmesi için İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından gönderilen seyyar tuvaletler 12.08.2023 tarihinde nöbet alanına sokulmamış, Seyyar tuvaletleri alana sokmak isteyenlere jandarma ekipleri copla müdahale etmiştir. Bu müdahale esnasında iki kişi yerde sürüklenerek gözaltına alınmıştır. Seyyar tuvaletler jandarma tarafından barikat arkasına alınmış ve özel mülk olan nöbet alanına geçişi engellenmiştir *

Akbelen Ormanları'nın Limak Holdinge ait Yeniköy Kemerköy Termik Santrallerine kömür sağlamak için katledilmesine karşı direniş Direnişe katılan yurttaşlara dün yakın mesafeden biber gazı sıkıldı, plastik mermi kullanıldığı belirtilmiştir. Akbelen Ormanları'nda gerçekleştirilen ağaç kıyımını görmek için alana CHP'li milletvekilleri alınırken Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (Yeşil Sol Parti) Eş sözcüsü İbrahim Akın, Yeşil Sol Parti Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın da içinde olduğu heyet ise alana alınmayarak biber gazı ve tazyikli su ile saldırıya maruz kalmıştır.

Akbelen Ormanı'ndaki direnişe destek veren Yeşil Sol Parti İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk'u, TOMA önünde durarak saldırıları engellemeye çalıştı, ardından ise yakın mesafeden Burcuğül Çubuk'a gaz sıkıldığı belirlenmiştir.

Kesimin yaklaştığı direniş alanında bulunan yaşam savunucularından H. Ö., M. T., P. Ç. jandarmanın tahrikleri sonrasında çıkan tartışma sonrasında işkenceyle gözaltına alınmıştır.

Akbelen Ormanı'nda açılmak istenen kömür ocağına karşı başlatılan doğa nöbetine askerler tarafından cop, kalkan ve biber gazlı saldırıya uğradığı, saldırıda ekoloji aktivisti T. K. gözaltına alındığı belirtilmiştir.

Muğla'nın Milas ilçesindeki Akbelen Ormanı'nda kömür ocağı için açılan yürütmenin durdurulması davası Muğla 1'inci İdare Mahkemesi tarafından reddedilirken, uluslararası düzeyde girişimler yapılmıştır. Türkiye'nin Akbelen'de suç işlediğini belirten ekolojist D. G., BM Çevre Özel Raportörü'ne durumu anlatan bir başvuru yaptıklarını aktarmıştır.

Akbelen Ormanında yurttaşların nöbet alanını boşaltan askerler, alana koydukları konteynerin önüne de karakol tabelası açarak, özel mülkte seyyar karakol oluşturduğu, alanın kullanım hakkı elinde olan KARDOK ise alanın boşaltılmasına itiraz etmiştir. Karadam Karacahisar Mahalleleri Doğayı Doğal Hayatı Koruma Güzelleştirme Ve Dayanışma Derneği (KARDOK), Muğla Milas'ta bulunan Akbelen Ormanına açılmak istenen madene karşı başlatılan direnişin nöbet alanının boşaltılmasına itirazda bulunmuştur. Sabah saatlerinde askerlerin yaptığı baskın ile alandaki çadır ve konteynere el konularak alandan çıkarıldığı ve alana askerlerin karakol olarak kullanması için bir konteyner konulduğu, Askerlerin, İkizköylü H. D.'in tapulu arazisi olan alana ayrıca karakol tabelası da astığı belirtilmiştir.

Milas Akbelen Ormanı'ndaki nöbet alanının askerler tarafından boşaltılarak, karakol kurulmasına ilişkin yapılan itiraz ardından mahkeme heyeti bölgede incelemede bulunmuştur. Alana alınmayan arsa sahipleri "Kendi toprağımıza giremiyoruz" diyerek tepki göstermiştir.

Muğla Milas Akbelen Ormanı'nda açılmak istenen kömür madenine karşı yurttaşların nöbet tuttuğu alanın 12 Eylül günü sabaha karşı askerler tarafından boşaltılmasına yapılan itiraz kabul edildi. Nöbet alanı arazisinin tabu sahibi H. D. tarafından yapılan itiraz sonrasında mahkeme

tarafından alanda keşif yapıldığı, fakat yapılan keşif sırasında alana tapu sabimi H. D. dahil hiçbir köylü alınmadığı, alanı bariyerlerle kapatan askerlerin, kalkanlarla köylülerin karşısına dikilerek, köylülerin alana girmesine izin vermediği, kalkanlarıyla gazetecilerin de görüntü almasını engelleyen askerlerin, ne köylülerin ne de avukatlarının itirazlarını duymazdan geldiği, alanın sahibi H. D., "Hakim geldi arazimde ölçüm yapılıyor. Ama mal sahibi olarak beni içeri almıyorlar. Etten barikatlara bakın, nereden geçelim. Mal sahibini almadıkları yerde kendi malları gibi kullanıyorlar" demiştir.

Akbelen Ormanı'ndaki yıkıma dikkat çekmek için bölgeye giden Yeşil Sol Parti ve HDP heyeti, milletvekilleri alınmamıştır. Barikat önünde oturma eylemi gerçekleştiren heyete direnişçiler de destek vermiştir.

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (Yeşil Sol Parti) Eş Genel Sözcüsü İbrahim Akın, Yeşil Sol Parti Mersin Milletvekili Perihan Koca ve Halkların Demokratik Partisi (HDP) İzmir İl Örgütü temsilcilerinin de aralarında olduğu heyet, Muğla'nın Milas ilçesinde bulunan İkizköy'deki Akbelen Ormanı'nda devam eden direnişe destek amacıyla bölgeye gitmiştir. Yeşil Sol Parti ve HDP heyeti burada jandarmanın biber gazı ve tazyikli su sıkması ile engellenirken, CHP'li milletvekilleri ise jandarma ile görüşmesine devam etmiştir. İçeri alınmayan heyet burada oturma eylemi başlatmıştır.

Muğla'nın Milas ilçesinde bulunan Akbelen Ormanı'nda devam eden Adalet Nöbeti sırasında askerlerin müdahalesine dair yapılan suç duyurusu için 'soruşturmaya yer olmadığı' kararı verilmiştir.

Alanda etkili olan direnişçilerden bazıları Jandarma'nın özel şiddetine ve tehdidine uğramıştır. Çekim yapan gazeteciler için de geçerli olan bu durumu aktaran gazeteci Z. K. ;" Bazı noktalarda Jandarma bilerek önüme geçip çekim yapmamı engellemeye çalışıyordu. Direnişin en başından beri alanda olan Gazeteci Z. K. bir twittinden dolayı sözlü olarak ifade vermeye çağrıldı. Bu alandan haber yapan biz gazetecilere gözdağıydı." diye belirtmiştir.*

Jandarmanın hiçbir uyarıda bulunmadan ve yakın mesafeden ekolojistlere ve gazetecilere biber gazı sıkması tepki çekerken, KOAH ya da diğer akciğer veya solunum rahatsızlığı bulunan insanlara yakın mesafeden biber gazı uygulamasının ölümlerle sonuçlanabileceği hatırlatılmaktadır.

4- YEREL DİRENİŞLER TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN DAVALAR VE MÜCADELELER

Muğla Marmaris Kızılbük'te Sinpaş tarafından milli park alanında yapımına devam edilen otel ve devremülk projesi için Marmaris Belediyesi'nin verdiği yapı ruhsatının iptali istemiyle dava açılmıştır. Muğla 2'inci İdare Mahkemesi'nde görülen davda Muğla'nın Marmaris İlçesine bağlı İçmeler mevkiinde bulunan Marmaris Milli Parkı'ndaki mevzuata aykırı şekilde ruhsat alan ve hakkında Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) olumlu kararının iptali için açılan davalar da dahil 4 dava açılan Sinpaş Gayrimenkul Şirketinin Marmaris'in denizel alandan girişine beton santrali dikmesine karşı Marmaris Kent Konseyi basın açıklaması yayınlamıştır. Marmaris Kent Konseyi Marmaris Milli Parkı içinde yapımına devam edilen otel ve devre mülk projesinin imar ruhsatına karşı açılan davada bilirkişi heyeti, ruhsatı mevzuata uygun bulmuştur. Açılan davalar olumlu kararlar verse dahi doğaya geri dönüşü olmayan zararlar verileceği belirtilen açıklamada yaşam savunucuları şirketin Muğla Valiliği, Marmaris Kaymakamlığı ve yerel yönetimler tarafından her talebinin yerine getirildiğini ifade etmiştir.

Manisa'nın Salihli ilçesinde Sanko Enerji Sanayi ve Ticaret A. Ş. tarafından yapılmak istenen 17 Jeotermal Enerji Santrali (JES) için 17 kaynak arama kuyusuna karşı davada mahkeme, yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Salihli Çevre Derneği ve bölgede yaşayan yurttaşlar tarafından projeye karşı açılan dava, Manisa 2. İdare Mahkemesi'nde görülmüştür. Mahkeme, proje için verilen "Çevresel etki değerlendirme(ÇED) gerekli değildir" kararının yürütmesini durdurmuştur.

Manisa'da 50 köyü, tarım alanları yaban hayatını etkileyecek 14 yeni Jeotermal Elektrik Santrali (JES) projesine karşı çıkan çevre örgütleri, kentin 9 ilçesinde yapılması planlanan 14 ayrı Jeotermal Elektrik Santrali (JES) projesi için ihale açılmasını protesto etmiştir.

Muğla'nın Milas ilçesine bağlı İkizköy'de bulunan Akbelen Ormanı'na Yeniköy-Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. (YK Enerji) tarafından yapılmak istenen kömür ocağına karşı, bölge halkının 17 Temmuz 2021'de başlattığı direniş 700 günden uzun sürmüştür.

Akbelen Ormanı'nda ağaçların kesilmesine tepki gösteren İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri ve Muğla Tabip Odası, "Ormanlarımız yüzde 2'lik enerji için feda edilemez. Madene geçit yok" diyerek basın açıklaması yapmıştır.

Çanakkale'nin Çan ilçesine bağlı Koyunyeri Göleti mevkiinde 22 Ağustos'ta meydana gelen orman yangınına ilişkin kentte bulunan 10 kurum ortak açıklama yapmıştır. "Ranta, Yangına, Katliama Karşı Doğayı ve Yaşamı Savunmaya" şiarıyla yapılan açıklamada, yangında 2 bin 650 hektarlık ormanlık alan olmak üzere 4 bin 80 hektar alanın zarar gördüğü bilgisi paylaşılmıştır. Yangın nedeniyle 11 köyün boşaltıldığı, bu nedenle de bin 251 kişinin nakil edildiğinin hatırlatıldığı açıklamada, yangında 140 hayvanın da öldüğü bilgisine yer verilmiştir.

Deştin'de yapılmak istenen çimento fabrikasına karşı eylemlerini sürdüren köylüler, Muğla İdare Mahkemesi önünde bir araya gelmiştir. .Deştin ve Bayır mahallelerinde yapılmak istenen çimento fabrikası için mahkemenin iptal kararı vermesi ardından Menteşe Belediyesi ekipleri, şantiyeye giderek inşaatı mühürlemiştir. Muğla Deştin ve Bayır mahallelerinde yapılmak istenen çimento fabrikası için verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının Muğla 2'nci İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmesinin ardından fabrika inşaatı mühürlenmiştir. Deştin mevkiinde mahkeme kararıyla inşaatın durdurulmasına rağmen fabrikada kullanılmak üzere kazan getirilmesine karşı köylülerin ve yaşam savunucularının eylem yapmıştır, inşaat alanına giden yol, dün köylüler tarafından kapatılmıştır

Kazdağları Kardeşliği, bakır madeni projesine karşı açtıkları 2'nci dava sürmesine rağmen Cengiz Holding'in ağaç katletmeye başladığını açıklamıştır. Açıklamada, "Akbelen'de katliam sürerken Cengiz Holding Kazdağlarını tahrip etmeye başladı. Maden projesine karşı açtığımız ilk davayı kazanmamıza ve 2. dava devam etmesine rağmen şirket ormanda yol ve şantiye sahası için ağaç katlediyor denilmiştir.

Avdan Platformu, Danıştay kararına rağmen maden ocağı çalışmalarının sürdüğünü belirterek, kararın uygulanmasını istemiştir.

Denizli'nin Tavas ilçesine bağlı Avdan Mahallesi'nde kömür ocağı işletmesi Danıştay 6'ncı Dairesi'nin, 6 Nisan 2022'de "Yürütmeyi durdurma" kararı vermesine rağmen çalışmalarını sürdürmektedir.

Karaburun Belediye Başkanı İlkay Girgin Erdoğan, ilçede RES için yaklaşık bin zeytin ağacının kökünden söküldüğünü belirtmiştir İzmir Karaburun Belediye Başkanı İlkay Girgin Erdoğan, sanal medya hesabında ilçeye bağlı Yaylaköy'de Lodos firması tarafından zeytin ağaçlarının söküldüğünü, Lodos firması, ÇED toplantısında yapamadığı, halkımızın geçit vermediği genişleme çalışmasını; yaklaşık 16 bine yakın zeytin ağacının yer aldığı devletin köylüye

kiraladığı zeytinlik sahasından 1000'e yakın zeytin ağacını sökerek zorla sağlamaya çalıştığı Kurumlarımızın resmi raporlarında zeytinlik olduğu tespitliken, ağaçları sökerek 'çorak' alan yaratma hedefinin parçasıydı yaptıklarının talan olduğunu belirtmiştir.

İzmir Çiğli ilçesindeki Harmandalı Çöp Depolama Alanının çevreye ve halk sağlığına zarar verdiği tespit edilmiştir.

Ordu'nun Çaybaşı ilçesine bağlı İlküvez mahallesinde büyükşehir belediyesi tarafından yapılan "Katı Atık Bertaraf Tesisinin" çevreye ve halk sağlığına zarar verdiği tespit edilmiştir.

Sütlüce köyü yakınlarında 18 hektarlık alana yapımı planlanan, "Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisinin" çevreye ve halk sağlığına zarar verdiği tespit edilmiştir.

İzmir'in Çernobil'i olarak adlandırılan eski kurşun fabrikası arsasında gömülü bulunan nükleer atıklara ilişkin yapılan açıklamada konuşan bölge halkı, hastalıkların arttığını, bebeklerin öldüğünü belirtmiştir.

Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy termik santrallerinin faaliyete girdiği tarihten bu yana 68 binden fazla ölüme ve 98 milyar euronun üzerinde sağlık masrafına neden olduğunu belirtilmiştir.

Semsûr'da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı GAP Kalkınma İdaresi'nin sağladığı fonla, Adıyaman Belediyeler Birliği'nin Tümrüz Tepesi'nde kurduğu Katı Atık Depolama Tesisi, tehlike saçıyor. 2006 yılında başlayan, ancak köylülerin mahkemeye taşınması sonucu 2011 yılında Adıyaman İdare Mahkemesi kararı ile durdurulan proje, 2019 yerel seçimler sonrası faaliyete geçirildi. Katı Atık Depolama Tesisi, alana yakın birçok köy ve mahallede hem insanlara, hem de diğer canlılara zarar vermektedir.

İzmir Aliağa'da bulunan gemi söküm tesisine Libya'da uzun yıllar kimyasal atık depolamak için kullanılan "Sloug" isimli tankerin getirildiği ve söküm için aylardır burada bekletildiği ortaya çıkmıştır. İçinde 6 bin ton kimyasal atık barındıran tankerin Libya Bingazi'de açığa sürüklenince bir Türk firması tarafından iki yıl önce yaklaşık 1 milyon dolar karşılığında çekildiği belirtilmiştir. Ancak çekici hizmetinin bedeli ödenmeyince parayı tahsil etmek isteyen firmanın araştırmaları sonucu tankerin önce Mısır'a ardından söküm için Hindistan'a götürülerek satılmak istendiği öğrenilmiştir. Kimyasal dolu geminin daha sonra Şubat ayında Türkiye'ye Aliağa Gemi Söküm Bölgesi'ne çekildiği tespit edilmiştir. Olaya dair açıklama yapan Kimya Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi, tüm ısrarlara rağmen gemi söküm tesislerinde denetim yapılmadığını belirtmiştir. Sloug isimli geminin sökülebilmesi için Basel Konvansiyonu'na ve işletilmesi gereken prosedürlere uyulmadığına dikkat çeken açıklamada, "Sloug isimli bu tehlikeli atık deposunda 'gas free' ölçümleri yapılmış mıdır? Bu serbest gazlar nerede ve nasıl giderilmiştir? Kimya Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi, gas free (serbest gaz) raporu olduğu bile belgelenen bir geminin sökümü sırasında serbest gazların patlayarak yanması sonucunda oluşan faciayı asla unutmamıştır" demiştir.

Krom maden ocağı atıklarının karıştığı Deliçay Deresi, Toros Dağları'ndan Akdeniz'e tüm yerleşim yerlerini olumsuz etkiliyor. Çevre Mühendisi Cihan Ersoy, bölgede yaşayan halkı tehlikelere karşı bilinçlendirerek mücadele etmek gerektiğini söyledi. Mersin'in Toroslar

ilçesinin Şahinpınarı mevkiinde krom maden ocağına ait atıklar çevre kirliliğine yol açmaya devam ediyor.

Aliağa'da 7 ilin endüstriyel atıkların toplanmasını hedefleyen proje mahkeme kararıyla durdurulmuştur. Ekovar Çevre Grup Geri Dönüşüm A.Ş. tarafından İzmir'in Aliağa ilçesi sınırları içerisinde yer alan Şehitkemal Mahallesi'nde kurulması planlanan "Batı Ege ve Güney Marmara Endüstriyel Atık (Cüruf) Bertaraf Tesisi" yapımında yeni gelişme yaşandı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın şirket için verdiği, "ÇED olumlu" kararı köylülerin açtığı dava sonucunda İzmir 3'üncü İdare Mahkemesi tarafından durdurulmuştur.

Aydın'ın Köşk ilçesi Mezeköy Mahallesi'nde Efendi Jeotermal Tarım Oto Kiralama A.Ş. tarafından yapılmak istenen jeotermal elektrik santrali (JES) için çıkarılan acele kamulaştırma kararı iptal edilmiştir. 14 Nisan 2022'de Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararıyla Aydın'ın iki mahallesinde yapılacağı duyurulan acele kamulaştırma kararına karşı yöre halkının açtığı davada Danıştay 6'ncı Dairesi kararını açıkladı. Daire, kararın iptaline karar vermiştir.

Meleti -Maden şirketlerin istilasına uğrayan 12 bin nüfuslu Pêtirgeh ilçesinde 32 maden sahasında aktif çalışma yapıldığı tespit edilmiştir.

Manisa'nın Alaşehir ilçesine bağlı Çal Dağları'nda kar ve yağmur suları ile beslenen 70 kilometre uzunluğundaki Alaşehir Çayı, kurulan fabrikaların kimyasal atıkları ile kirlendiği belirtilmiştir. Alaşehir Çayı, Salihli ilçesinin Yılmaz Mahallesi'nde Gediz Nehri ile birleşiyor. Bölgenin en önemli tarımsal su kaynağı olan Gediz Nehri'ne dökülen Alaşehir Çayı, kirlilik nedeniyle canlı yaşamını tehdit ediyor.

Aydın'da tarım ve orman arazilerine zarar verecek 4 proje için ÇED süreci başlatılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Köşk ve Didim'de Jeotermal Enerji Santrali (JES) için 2, Germencik'te yat imalatı fabrikası ve Karacasu'da ise zeytinyağı imalatı fabrikası için ÇED süreci başlatmıştır.

Aydın, Köşk ilçesine bağlı Çarşı mahallesinde bulunan Çekirdekderesi mevkiinde, Menderes Geothermal Elektrik Üretim Anonim Şirketi'ne ait 3 bin 352 hektarlık ruhsat alanında 25 bin 539 metrekarelik alana JES kuyuları açılmak isteniyor. Söz konusu JES sahasına en yakın yerleşim birimi 300 metre uzaklıkta bulunuyor. Alanda açılacak olan iki tane sondaj kuyusu için Aydın Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nden "ÇED Kapsam Dışı" kararı alınmış durumda. Sondaj alanı, "tarım arazisi" olarak görünüyor Muğla Çevre Platformu (MUÇEP), Deştin Çevre Platformu ve Bayır Çevre Komitesi, Muğla'nın Destin ve Bayır mahallelerinde yapımına devam edilen çimento fabrikasına karşı yürütmenin durdurulması talebiyle Muğla İdare Mahkemesi'ne dilekçe vermiştir.

Muğla Çevre ve Kültür Derneği, Marmaris'te Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde yer alan 2'nci derece "Doğal Sit Alanı" içindeki 142 numaralı parselin, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından imar planının değiştirilmesine karşı dava açmıştır. Derneğin, Muğla 2'nci İdare Mahkemesi'nde açtığı dava süreci devam ederken, konuya dair bilirkişi raporunu açıklanmıştır.

Giresun Eynesil ilçesi Yalı Mahallesi Aralık köyünde Mavi Ay Su Ürünleri ve Gıda Maddeleri San. Nak. Tic. Ltd. Şti. tarafından yapılmak istenen "Denizde Ağ Kafeslerde Kültür Balığı Yetiştiriciliği" projesine karşı açılan davanın bilirkişi incelemesi gerçekleştirilmiştir.

İZMİR, Foçalılar, sulak alanlara ve tarihi yapılara zarar verecek olan taş ocağına karşı yaptıkları eylemde, talana izin vermeyeceklerini belirterek, konuya yargıya taşıyacaklarını duyurmuştur. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, proje sahibi Mustafa Narlı'nın İzmir'in Foça ilçesinde açmak istediği taş ocağı için "Çevresel Etki Değerlendirme" sürecini başlattığını duyurmuştur. Foça'da planlanan taş ocağı projesine karşı yapılan itirazlar karşılık buldu ve Bakanlığın onayı ile ÇED süreci başlatılan proje iptal edildi. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Ocak ayında "Çevresel Etki Değerlendirme" sürecini başlattığı taş ocağı projesi, yapılan itiraz üzerine iptal edildi. İzmir'in Foça ilçesinde planlanan maden ocağına karşı harekete geçen Tarih ve Doğa Talanına Hayır Platformu, 2 Şubat'ta İzmir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne itiraz dilekçesi verdi. Dilekçede, ocağın planlandığı bölgede dünya mirası olan 2500 yıllık Pers Mezar Anıtı ile zeytinlik alanların olduğu belirtilmiştir.

Marmara Gölü'nden geçimini sağlayan balıkçıların açtığı Türkiye'nin "ilk iklim davası" sonuçlanmıştır. Mahkeme, balıkçılardan istenen kira, vergi ve SGK primlerinin ödemesini iptal etti. Manisa'nın Gölarmara ilçesinde bulunan ve yüzde 98,18'i kuruyan Marmara Gölü'ne ilişkin açılan Türkiye'nin ilk iklim davası sonuçlandı. Gölarmara ve Çevresi Su Ürünleri Kooperatifi'nin, kendilerine çıkarılan kira, vergi ve SGK primi gibi 322 bin 800 TL'lik borcu, gölün kurumması nedeniyle ödememek için açtığı dava, Manisa 1'inci İdare Mahkemesi'nde görüldü. Mahkeme, ödeme emrinin iptali için açılan davada kooperatifi haklı buldu, ödeme emrinin iptaline karar vermiştir.

Muğla'nın Bodrum ilçesi Ortakent Mahallesi'nde 20 Ağustos 2020'de Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararı ile 1 milyon metrekareden fazla alan imara açılmıştır. Yapılaşmanın önünü açan karara ilişkin Bodrum Belediyesi yürütmenin durdurulması ve kararın iptali için Danıştay'a dava açtı. Danıştay imar kararını oy birliği ile iptal etmiştir.

Taşova ilçesinde köylülerin mera olarak kullandığı alana yapılmak istenen OSB'ye karşı açılan davada mahkeme, inşaatın telafisi güç zararlar doğuracağı gerekçesiyle yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Aliağa Emek ve Demokrasi Platformu, bölgede yapılmak istenilen katı atık tesisine tepki göstererek, bölgenin zehirlenmesine izin vermeyeceklerini söylemiştir.

Marmaris Hisarönü Mahallesi'nde belediye tarafından dere kenarına moloz dökülmesi ve ağaç kesimi yapılmasına tepki gösteren ekolojistler, belediyenin ilçede yapılan ekolojik talana ortak olduğunu vurgulamıştır.

Muğla Çevre Platformu (MUÇEP), İklim Adaleti Koalisyonu ve Ekoloji Birliği, termik santrallerin kapatılması talebiyle Türkan Saylan Sergi Salonu'nda basın toplantısı gerçekleştirmiştir. "Kömürsüz Muğla için" ve "Akbelen için adalet" pankartları açılan toplantıya, Akbelen'de kömür ocağına, Deştin'de çimento fabrikasına karşı mücadele eden köylülerin yanı sıra çok sayıda yurttaş da katılmıştır.

Ordu Büyük Şehir belediyesi yönetiminin "Özel Proje Alanı" adıyla ortaya çıkan uygulamayla kentin bazı bölümlerini betonlaştırılmak istediğini aktarılmış, bunlardan birisinin de Durugöl mevki olduğu belirtilmiştir. "Hiçbir proje olmadan göl çevresinde çalışmalar başlatıldı. Durugöl için Altınordu Belediye Meclisi kararında Durugöl'ün imara açılması onaylanmadı. OBB ise, bu kararı yok saydı. Ayrıca Durugöl için toplanan 110 bin imza da görülmek istenmiyor, denilmiştir.

Manisa'da 18 Jeotermal ihalesine tepki gösteren ekoloji örgütleri, "Jeotermale değil, sağlığımız için temiz hava, su, toprağa ihtiyacımız var açıklaması yapmıştır.

MANİSA- Fabrikaların kimyasal atıklarıyla kirlenen Alaşehir Çayı'nın canlı yaşamının tehdit altında olduğuna dikkati çeken Salihli Çevre Derneği Başkanı Hakkı Uysal, yaşanan ekolojik kıyımına karşı mücadele çağrısı yapmıştır.

Foça Tarih Doğa Talanına Hayır Platformu, ilçede tonlarca gazın gökyüzüne salındığını belirterek, şirketlerin gözünde hiçbir canlının değeri olmadığını söyleyerek, Aliğa'daki zehirli hava, özellikle kuzey rüzgarlarının etkisiyle ilçeye taşındığını dile getiren Küçültüylü, gaz salınımına ilişkin şu bilgileri paylaştı: "11 Haziran akşam saatlerinde Etki Liman'ın LNG tesisinde yapılan işlem, bölge halkının paniğe düşürerek tedirginlik yaşanmasına neden olmuştur. En ufak bir uyarı yapma ihtiyacı bile duymadan, BOTAŞ ve Etki Liman' A.Ş. ortaklığında tonlarca gazı büyük bir gürültüyle gökyüzüne saldılar. 'denilmiştir.

Maden ve JES'lerle ormanları, dereleri, tarım arazileri yok edilen Aydın'da, tamamı orman arazisi içinde kalan bir mermer ocağı ve JES için "ÇED gerekli değil" kararı verilmiştir.

Ege'nin verimli tarım topraklarıyla bilinen kenti Aydın, son yıllarda Jeotermal Enerji Santralleri (JES) ve madenler başta olmak üzere ekolojik talanın merkezi haline getirilmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerine göre; Türkiye'de 63 JES'in 32'si Aydın'da bulunurken, onlarca JES ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan onay aldı ve faaliyete geçmeyi bekliyor. Yine kentte toplam 270 maden sahası bulunuyor. Kentin batısından doğusuna tamamına yayılan bu maden sahalarının 86 tanesi ise aktif olarak çalışmaya devam etmektedir.

Bergama Çevre Platformu, Maruflar ve Setlik köylerinde yapılmak istenen Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES) ihalesinin yapıldığı Bergama Belediyesi önünde basın açıklaması yapmıştır.

İDEF Çevre Komitesi Başkanı Aslı Kahraman Eren, taş ocaklarıyla doğasına büyük bir zarar verilen İkizdere'de yeni bir HES yapılmak istendiğini aktarmıştır. Taş ocağının yok ettiği ilçede bu kez HES projesi için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreci başlatılmıştır. 1 Haziran 2023'de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından duyurusu yapılan ve Reis Enerji tarafından yapılması planlanan HES için 22 Haziran 2023'de toplantıya karşı çalışmalar yapmıştır.

Yeşil Sol Parti, 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nü "Ekolojik Yıkımlara Karşı Kolektif Direniş Günü/Haftası" ilan etmiştir.

İzmir'de ekolojistler, fosil yakıt kullanımının 2030 yılına kadar son bulması çağrısı yapmıştır. Aliğa Çevre Platformu ile Aliğa Emek ve Demokrasi Güçleri, fosil yakıt tüketiminin ekosisteme

verdiği zararlara dikkat çekmek amacıyla Fosil Yakıt Karşıtı Platform tarafından başlatılan '2030'da Kömürsüz Türkiye' kampanyası kapsamında Demokrasi Meydanı'nda açıklama yapmıştır. "Havama, suyuna, toprağıma dokunma", "Doğı varsa biz varız" ve "2030'da kömürsüz Türkiye istiyoruz" pankartlarının açıldığı açıklamaya, Ege Çevre ve Kültür Platformu (EGEÇEP) yöneticileri ile çok sayıda çevre örgütü temsilcisi katılmıştır.

Munzur Dağı'nda açılmak istenen Krom Maden Ocağına karşı açılan dava kapsamında, alanda bilirkışı keşfi yapılmıştır. Tunceli Valiliğı'nin Dosteli Madencilik Yatırım Anonim Şirketi'nin Munzur Dağı'nda hayata geçirmek istediğı "4. Grup Krom Maden Ocağı Projesi" için 26 Ocak'ta verdiği "ÇED gerekli değildir" yönünde raporuna karşı Kulikan (Balveren), Kirgat (Çambulak), Lertig (Yalmanlar), Bîrîman (Eskigedik), Hars (Işıkvuran), İksor (Gözen), Maraş (Eğimli) ve Çat köyü sakinleri, yürütmenin durdurulması için 24 Şubat'ta Erzincan Bölge İdare Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Ordu Çevre Derneğı (ORÇEV), Ordu Altınordu ilçesi Durugöl Mahallesi'nde belediye tarafından yapılmak istenen imar değışikliğine betonlaşma artacak gerekçesiyle itiraz etmiştir. ORÇEV Yönetim Kurulu adına yapılan yazılı açıklamada, Altınordu Belediye Başkanlığına verdikleri 23 Mayıs 2023 tarihli itiraz dilekçesiyle halkın Durugöl alanın park ve rekreasyon haline getirilmesi talebinin dikkate alınması istenmiştir.

OBB tarafından Altınordu ilçesinde Melet Irmağı ağına yapılmak istenen balıkçı barınağına karşı açılan ÇED iptal davasında, ikinci kez iptal kararı verilmiştir. Ordu Büyükşehir Belediyesi (OBB) tarafından Altınordu ilçesinde Melet Irmağı ağına yapılmak istenen Melet Balıkçı Barınağı'nı için Ordu Çevre Derneğı (ORÇEV) tarafından açılan ikinci dava da sonuçlanmıştır. Ordu İdare Mahkemesi, telafisi mümkün olmayan zararlar olacağı için proje için verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) gerekli değildir" kararını iptal etmiştir.

Rize'nin İkizdere ilçesinin doğası, yıllardır yeni "projelerle" talan ediliyor. İlk olarak Hidroelektrik Santraller (HES) ile başlayan süreç taş ocakları ile devam ederken, ilçede bulunan vadiler, ormanlar, çaylıklar yok olmakla karşı karşıya kaldı. Dünyanın sayılı vadileri arasında yer alan İşkencedere (Eşkencedere) Vadisi'nde bulunan Gürdere (Ethone) köyünde Cengiz İnşaat tarafından yapımına devam edilen taş ocağına sona gelirken, buna karşı başlatılan hukuki süreç ise tıkanmıştır. Ağustos ayında bitmesi beklenen ocak için Temmuz ayına bilirkışı incelemesi kararı verilirken, vadede binlerce ağaç kesildi, çaylıklar yok edilmiş, akan dere ise kurumuştur.

Bergama Çevre Platformu, Maruflar ve Setlik köylerinde yapılmak istenen Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES) ihalesinin yapıldığı Bergama Belediyesi önünde basın açıklaması yapmıştır

Aydın Karacasu ilçesi Yolüstü Mahallesi Sultanmezarlığı Mevkinde DK Traverten Doğaltaş madencilik tarafından açılmak istenen mermer ocağına "ÇED gerekli değildir" kararı verilmiştir. 13,42 hektarlık alanda yapılacak olan maden sahasının tamamı, Aydın-Muğla-Denizli 1/100.000'lik Çevre düzeni planında "Orman Alanı" içerisinde kalıyor. Yıllık 20 bin metreküp mermer çıkarılması planlanan maden sahası ise proje dosyasına göre 24 yıl boyunca işletilecek. Öte yandan maden sahasına kuş bakışı 5 kilometrelik mesafeden ise orta ve yüksek derece deprem riski taşıyan Karacasu fayı geçiyor. Ayrıca maden sahası içerisinde Bern Sözleşmesi Ek

Liste II/Kesin Koruma Altına Alınan Fauna Türleri içerisinde yer alan sürüngen türleri de bulunuyor.

Seferihisar Demokrasi Platformu, Sığacık Mahallesi'nde bulunan sit alanlarının derecesinin düşürülerek imara açılmasına ilişkin Sığacık'ta basın açıklaması yapmıştır.

Balıkesir Dursunbey Umurlar Mahallesi'nde Devlet Su İşleri (DSİ) 25'inci Bölge Müdürlüğü tarafından açılması planlanan taş ocağı için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değil" kararı vermiştir. Hamzacık Göleti inşaatında ihtiyaç duyulan kaya malzemesinin temin edilmesi amacıyla açılacak olan taş ocağının bulunduğu alan Umurbey Mahallesi'ne 1 kilometre uzaklıkta bulunurken, ocağa en yakın ev ise 600 metre uzaklıkta yer alıyor.

Çeşme Turizm Projesi'nin ilçenin tamamını ranta ve betonlaşmaya açacağını vurgulayan TMMOB, yaşanabilir kentler için tüm kurum ve kuruluşları ortak mücadeleye davet etti. "Bu kararın Çeşme Yarımadası'nda mevcut devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların tümünü, bölgedeki doğal koruma alanlarının yüzde 70'ini, nitelikli tarım alanları ile zeytinlik alanları, kültürel ve arkeolojik miras alanlarını, yarımada yerleşim alanları dışında kalan alanların tamamını içeren 16 bin hektarlık devasa bir kamu arazisi. Bu devasa kamu arazisinin ve deniz alanlarının irtifak hakkı sahibine devri karşılığı alınacak bedel kamu harcamaları için kullanılmayacak sadece alanın alt yapı yatırımlarına harcanabilecektir. Yani irtifak bedeli dahi kamuya değil yatırımcının hizmetine sunulacaktır" ifadelerini kullandı. İzmirli, Çeşme Turizm projesine karşı Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu'na itiraz dilekçesi verdi. Çeşme Yarımada Projesi davacıları, İzmir Demokrasi Güçleri ve yurttaşlar, Çeşme ilçesindeki turizm projesine karşı Danıştay İdari Dava Daireler Kurulu'na itiraz dilekçesi vermiştir.

MUÇEV ve Selimiye köylüleri, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın "İmar plan değişikliğini" askıya çıkarmasına itiraz etmiştir. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 30 Mayıs'ta Muğla'nın Marmaris ilçesi Selimiye köyündeki Marina'nın büyümesi için yapılmak istenen "imar plan değişikliğini askıya çıkardı. Selimiye köylüleri ile Marmaris Kent Konseyi (MUÇEV), karara tepki göstererek, Selimiye'nin yok olması anlamına gelecek imar plan değişikliğinin iptal edilmesini istemiştir.

Marmaris Kent Konseyi, Sinpaş'ın atık su ve kanalizasyon atıkları için denizin içine boru döşemesine tepki göstermiştir. Muğla'nın Marmaris ilçesine bağlı İçmeler Mahallesi'nde Sinpaş tarafından yapılmak istenen otel ve devre mülk projesi için denizin içine atık su borusu döşendiği iddia edildi. Marmaris Kent Konseyi, iddiayı gündeme getirdi. Açıklamada Sinpaş'ın atık su ve kanalizasyon atıklarını denize dökmek için denizin içine boru döşediği belirtilmiştir.

Tokat ,Günçalı, Güzelce ve Killik köylerinde yapılmak istenen maden arama faaliyetinin iptal edilmesini isteyen köylüler, Tokat Valiliği önünde miting düzenlemiştir, Günçalı, Güzelce ve Killik köylerinde bulunan alanların köylüler tarafından mera olarak kullanılan alanlardır ayrıca planlanan maden sahasının yakınında bir baraj bulunduğunu aktarılmıştır. "Maden arazisinin içinden geçen bütün dereler ve çaylar bu baraja akıyor. Bu baraj ise merkezindeki yaklaşık 40 köyün su ihtiyacını karşılıyor. Barajın suları ayrıca Çekerek Irmağı'na katılıyor. Bu ırmağı da

zehirleyecek. Barajımız büyük olduğu için başka 2 baraja daha su gönderiyor. Bunu düşününce büyük bir havza kullanılmaz hale gelecek" denmiştir.

Seferihisar Orhanlı Köyü'ne yapılmak istenen JES ve GES projesine karşı açılan davanın görülen duruşmasında köylüler ve ekolojistler, Türkiye'nin önemli zeytinyağı ve organik tarım alanlarından olan bölgenin korunmasını istemiştir. İzmir'in Seferihisar ilçesine bağlı Orhanlı Köyü'nde Küçük Menderes Enerji AŞ tarafından yapılmak istenen "Jeotermal Enerji Santrali (RES) ve Yardımcı Kaynak (GES) Tesisleri Projesi'ne" karşı açılan davanın duruşması İzmir 3'üncü İdare Mahkemesi'nde görüldü. Duruşmaya davacı köylüler ve avukatların yanı sıra çok sayıda ekolojiste katılmıştır.

Marmaris Karacasöğüt Koyu'nda yapılmak istenen marina kapasite artırımına karşı ekolojistlerin verdiği mücadele sonuç verdi. Bölge, 1'inci Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edildi.

Altınordu ilçesinde OBB tarafından yapımına devam edilen balıkçı barınağına dair iki kez yürütmenin durdurulması kararı verilmesine rağmen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yeniden ÇED süreci başlattı. Ordu Büyükşehir Belediyesi (OBB), Altınordu ilçesinde yapmak istediği "Melet Balıkçı Barınağı projesi" için İdare Mahkemesi'nin 2 kez yürütmeyi durdurma kararına rağmen vazgeçmiyor

Deştin ve Bayır mahallelerinde yapımı devam eden çimento fabrikasının yürütmesinin durdurulmasını isteyen köylüler, Muğla İdare ve Vergi Mahkemeleri binası önünde oturma eylemine başlamıştır. Muğla'nın Yatağan ve Menteşe ilçelerine bağlı Deştin ve Bayır mahallelerinde yapımına devam edilen çimento fabrikasına karşı köylüler, Muğla Bölge İdare Mahkemesi önünde Adalet Nöbeti başlattı. Nöbet öncesi Deştin Çevre Platformu, Bayır Çevre Komitesi ve Muğla Çevre Platformu nöbet öncesinde mahkeme binası önünde basın açıklaması yapmıştır.

Seferihisar Orhanlı'da yapılmak istenen JES için verilen ruhsat iptaline şirket tarafından yapılan itiraz İzmir Bölge İdare Mahkemesi 7'inci İdare Dava Dairesi tarafından reddedilmiştir.

Tarsus'ta, 11 mahalleyi olumsuz etkileyeceği için karşı çıkılan Çimento Fabrikası ve Hammadde Sahaları Projesi için "ÇED olumsuz" kararı verilmiştir.

Ordu Çevre Derneği (ORÇEV), Ordu Korgan Yaylasında yapılan maden sondaj çalışmalarına ilişkin yazılı açıklama yapmıştır. Valiliğin maden sondaj çalışmalarına izin verme hakkının olmadığı belirtilen açıklamada, Tarım Orman İl Müdürlüğü Mera Kurulu kararı olması gerektiği vurgulandı. Ordu'nun yüzde 74'ünün maden sahası olarak belirlendiğine dikkat çekilen açıklamada, "Kiminde ÇED süresi başlatıldı. Halkla yaptığımız toplantılar sonrası İdare Mahkemesine davalar açmaya başladık. Ancak Korgan yaylasında yapılan sondajın ne ÇED kararı var ne de Tarım Orman İl Müdürlüğü Mera Kurulu'nun kararı. Kimse kafasına göre sondaj

yapamaz ve hiçbir makam da kendince izin veremez. Ordu Valiliği'nin şirketin sondaj yapabilmesi için izin yazısı var. Ancak bu izin geçerli değil" denilmiştir.

Hanönü ilçesinde bulunan bakır madenine ait atıkların döküldüğü kanalda ağır metaller tespit edilmiştir. Kastamonu'nun Hanönü ilçesi, İlbak Holding ve Akfen Holding ortaklığında işletilen Acacia Maden İşletmeleri tarafından zehirlendiği,2019 yılında faaliyete başlayan bakır madenindeki yönetmeliğe aykırı usulsüzlüklerin üzerinin ise savcılık ve AKP'li Serkan Uçar yönetimindeki Hanönü Belediyesi tarafından örtüldüğü belirtilmiştir. Taşköprü Cumhuriyet Başsavcılığı, Acacia Maden İşletmelerinin HES kanalına atık bıraktığına dair yapılan incelemede numune dahi almadan "Kovuşturmaya yer yok" kararı vermiştir.

Muğla'da, Karadam ve Karacahisar Mahalleleri Dogayı Dogal Hayatı Koruma Güzelleştirme ve Dayanışma Derneği'nin (KARDOK) gönüllü avukatı İsmail Hakkı Atal, Muğla Yeniköy, Kemerköy ve Yatağan termik santrallerinin kapatılması için Cumhurbaşkanlığı'na başvuru yapmıştır.

Giresun - Eynesil ilçesi Yalı Mahallesi'nde, denizin içine kurulmak istenen kafes balıkçılığı projesinin denizin tüm ekosistemini bozacağını belirten ekolojist Berat Torcuk, sahilin de yok olacağını söylemiştir. Karadeniz bölgesinde derelerde Hidroelektrik Santralleri, vadi ve ormanlarında madencilik talanı ve kıyılarında dolgu talanı devam ederken, son yıllarda denizlerin içinde de kafes balıkçılığı projeleri yapılmaya başlandı. Bölgede neredeyse her ilçede yapımına hızla başlanan kafesler ile doğal balıkçılık büyük tehlike altına girerken, denizlerde kirlilik ve ekosistemin yok olması ile karşı karşıya bırakılıyor.

Ekolojik talan, küresel iklim değişikliklerine neden olmaya, ekosistemin bozulması ve canlı varlıklarını tehdit etmeye devam ediyor. Ekolojik talanın yoğun şekilde yaşandığı bölgelerden biri de Karadeniz Bölgesi. Bölgede doğal dengenin bozulmaya başladığı akademik çalışmalara yansdı. Yıllardır derelere Hidroelektirik Santral (HES) kurulan, vadilere maden ve taş ocağı açılan, denizlere ise kıyı dolgusu yapılan bölgede, ciddi iklim değişiklikleri yaşanıyor.

Çeşitli üniversite tarafından yapılan bilimsel araştırmalara göre, Karadeniz'de deniz sıcaklığı artıyor. Bu çalışmalara göre Karadeniz'e özgü soğuk ara tabakanın eski sıcaklıkların üzerinde olduğu ve bu ara tabakada 7 derece ya da altında olması gereken sıcaklığın 8 derecenin altına inmediği tespit edildi. Bulgulara göre, deniz yüzey sıcaklıklarında 1,5-2 derece, denizin daha derininde olan soğuk ara tabakada ise 1 derece ısınma vardır.

İzmir'in Dikili ilçesinde Koza Altın İşletmeleri Ovacık ve Çukuralan'da işlettiği altın madenlerine bir yenisini daha eklemek için harekete geçmiştir. Kayyım tarafından işletilen şirket, aynı bölgede üçüncü altın madeni projesi için çalışmalarına başlamıştır. Şirket, Dikili'nin Gökçeada Mahallesi'nde 12,8 hektarlık alanda altın ve gümüş madeni işletmek için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na başvurdu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kapasite arttırma izni vermesi halinde faaliyet alanını 192 hektardan 392 hektara çıkaracak olan şirket, bu projeye Dikili'de tamamı orman arazisi olan alanda yeni maden sahası açmış olacak. 23 Temmuz'da ÇED süreci başlatılan proje kapsamında altın ve gümüş madeni açık ocak işletmesi şeklinde işletilecek. 3 yıllık çalışma iznini kapsayan proje ile 379 bin 503 ton üretim yapılması planlanıyor. Ocak alanındaki hammadde ise patlatma yöntemiyle çıkarılacak. Buna

göre; yılda yaklaşık 192 patlatma işlemi gerçekleştirilecek. Proje alanına en yakın konut ise 480 metre mesafede yer almaktadır.

Muğla İkizköylüleri, Akbelen Ormanı'nda yapılan kazı çalışmalarında tarihi varlıkların korunması için Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü'ne başvurmuştur.

Menteşe Kent Konseyi, Muğla'daki kıyı ve plajların özel işletmeler tarafından işletilmesine tepki göstermiştir.

Sandras'ı Koruma Platformu ve bölge halkı, patlatmalı yeraltı krom ocağı ve maden arama projelerine verilen ÇED kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması için dava açarak, dayanışma çağrısında bulunmuştur.

Muğla'nın Ortaca ve Köyceğiz ilçelerinde Damla Madencilik tarafından yapılması planlanan Patlatmalı Yeraltı Krom Ocağı projelerine Muğla Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından Temmuz ayında "ÇED gerekli değildir" kararı verilmiştir.

Bergama Ovacık'ta 18, Çukuralan'da ise 13 yıldır altın madeni işleten Koza Altın İşletmeleri, yıllardır kentin doğasını tahrip ediyor. Bu ekolojik talanlar arasında en önemlisi ve ilklerden birisi de madenlerdi. İzmir'de madenciliğin ilk kazmasını ise 1989'da Almanya ve Avusturya menşeli şirketlerin ortaklığında kurulan Eurogold firması tarafından atıldı. O dönem madene karşı kitlesel eylemler yaparken, davalar da açıldı. 1996 yılında çam fıstıklarının bulunduğu Kozak Yaylasında binlerce ağaç kesilmeye başlandı ve maden 1997 yılında faaliyete girdi. İlk olarak 3 yıllık işletme ruhsatı alınan madenin 2005 yılında Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından satın alınması ile birlikte sürekli olarak yapılan kapasite artırımı ile birlikte maden yaklaşık 30 yıldır işletiliyor. Son olarak 4 Haziran 2021 yılında 3'üncü kapasite artışı için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu kararı alındı. Siyanürlü cevher ayrıştırma tesisleri de bulunan bölge, aynı zamanda geçmişte çam fıstığı üretiminin yapıldığı önemli bir bölgedir.

Manisa Salihli ilçesinde AK JEO A.Ş., Beylikli, Durasılı ve Yeşilova mahallelerinde yeni 6 adet Jeotermal Enerji Santrali (JES) sondaj kuyusu açmak için Manisa Valiliği'ne başvuru yaptı. Valilik başvuruya ilişkin "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değildir" kararı verilmiştir. Karara karşı dava açılmıştır.

Marmaris'te, "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve "1'inci Derece Doğal Sit" alanı olan bölgeye "Tekne Çekme Alanı ve Lift İskelesi" yapılması için "ÇED gerekli değil" kararı verilmiştir.

Bodrum'un Gündoğan mahallesinde atık suların doğaya bırakıldığını söyleyen ekolojist Nihat Koyuncu, ileri teknolojiye sahip atık arıtma tesisinin kurulması gerektiğini ifade etmiştir.

Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı Gündoğan mahallesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2005 yılında kurulan Gündoğan Atık Su Arıtma Tesisinin suları doğaya bırakılıyor. Yeteri düzeyde arıtma işleminden geçirilmeyen suların doğaya bırakılması tüm canlı yaşamını olumsuz etkiliyor. Daha önce de arıtma tesisi kapasitesinin yetersiz ve tesisin eski olması nedeniyle taşan fosseptik suları, Küçükçük Deresi ve Küçükçük bölgesindeki denizi ve toprağı kirletti. Halkın tepkisi üzerine tesis tamir edildi ve borularla suların bir kilometre öteye boşaltılması sağlanmıştır. Ancak bölgede yapılan su tahlillerinde suların deşarj sorunu

nedeniyle temiz olmadığı ortaya çıktı. Su, ulaştığı dereler aracılığı ile denize aktığı için sahillerde de kirlilik oluşturuyor. Alt yapının da yetersiz olduğu Gündoğan'da kötü kokular yayılırken, suların tam olarak arıtılmadan doğaya bırakılması halk sağlığını ve doğayı tehdit etmeye devam ediyor.

İzmir'in Bergama ilçesine bağlı Çamköy mahallesinde Jeotermal Enerji Santrali (JES) için yapılacak sondaj çalışmasına onay verilmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 3 tane jeotermal kaynak arama sondajı için "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) gerekli değil" kararı verilmiştir.

Dikili Tarıma Dayalı İhtisas Sera Organize Sanayi Bölgesi'ne ait olan 2 bin 623 hektarlık ruhsatlı alanda yapılacak olan sondaj çalışmaları, bin 200 ile bin 400 metre arasında derinlikte yapılacak. 3 sondaj çalışması için de ayrı ayrı bitkisel toprak depolama alanı, makine ve ekipman alanı, çamur ve test havuzu alanı, prefabrik ve konteyner alanı kurulacaktır.

Manisa'da, 14 jeotermal kaynak ve 2 doğal mineralli su arama ve işletme sahası için ihale süreci başlatılmıştır. Manisa'da, 14 jeotermal kaynak ve 2 doğal mineralli su arama ve işletme sahası ihaleye çıkarıldı. Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın ilanı, Resmi Gazete'de yayımlandı. İlane göre, ihale Köprübaşı ilçesinin Saraycık, Borlu, Salihli ilçesinin Çakaldoğan, İğdecik, Oraklar, Şehzadeler ilçesinin Güzelköy, Alaşehir ve Kula ilçelerinin Serinyayla-Battal Mustafa, Güvercinlik, Encekler, Şeritli, Gölbaşı, Gölarmara ilçesinin Çömlekçi, Ahmetli ilçesinin Kargın, Saruhanlı ilçesinin Lütfiye, Akhisar ilçesinin Akselendi mahallelerindeki alanları kapsayacaktır.

MUÇEP, mahkemece kapatma kararına rağmen hala çalıştırılan 3 termik santralin birçok köyü yok ettiğini belirterek, kapatılmasını istemiştir.

Menemen İTOB Organize Sanayi Bölgesi'nden gelen kötü kokular üzerine bölgeye sevk edilen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü ekipleri, toprağa gömülü şekilde bulunan atıklardan numune aldı. İzmir Menemen ilçesinde bulunan İTOB Organize Sanayi Bölgesi'ndeki bir noktadan çevreye yayılan kötü koku, yurttaşlarda bölgeye kimyasal atık atıldığına dair endişe yarattı. Bunun üzerine yurttaşlar durumu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü'ne bildirdi. İhbar üzerine bölgeye ekipler sevk edilmiştir.

Muğla Valiliğince "DSİ Bozburun Yarımadası'nda içme suyu temini amaçlı desalinasyon projesi" için verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) gerekli değildir" kararının iptali talebiyle açılan davanın duruşması Muğla 3'üncü İdare Mahkemesi'nde görüldü. Marmaris Kent Konseyi, MUÇEP ve Marmarisli yurttaşlar tarafından açılan davada mahkeme, daha önce yürütmeyi durdurma kararı verirken, yurttaşlar projenin tamamen iptal edilmesini istiyor.

Yatağan Eskihisar Mahallesi'nde işletilen bir mermer ocağının kapasite artışıyla ilgili yapılmak istenen ÇED toplantısı yurttaşların protestosu nedeniyle yapılamamıştır.

Muğla Yatağan ilçesi Eskihisar Mahallesi'nde Ulusal Granit Madencilik isimli firma tarafından işletilen mermer ocağının kapasite artırımı ile ilgili yapılmak istenen Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) toplantısı yaptırılmadı. Bölge halkı ve ekolojistler, toplantının yapılacağı köy meydanında saatler öncesinden toplanarak protesto eylemlerine başlamıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ve şirket yetkililerinin gelmesi ile birlikte toplantı alanına geçen yurttaşlar, köylerinde ocak istemediklerini söyleyerek, toplantının yapılmasına engel oldu. Sık sık "Havama, suyuma, toprağıma dokunma" sloganı atan yurttaşlar, ocağın bölgeye vereceği zararları da heyete sıralamıştır.

Diyarbakır Barosu, Zorê Vadisi'ne yapılması planlanan HES için ikinci kez verilen "ÇED olumlu" raporunun iptali için mahkemeye başvurmuştur. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Êlih'in Sason ilçesi ile Diyarbakır in Pasur (Kulp) ilçesi arasında bulunan Zorê Çayı üzerinde Maya Enerji Üretim Şirketi tarafından 67 bin 450 metrekare alanda yapılacak olan Hidroelektrik Enerji Santrali (HES) için ikinci kez "ÇED olumlu" kararı verdi. Verilen karara karşı Diyarbakır Barosu Kent ve Çevre Komisyonu tarafından Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne "yürütmenin durdurulması ve iptali" için başvuru yapılmıştır. Baro adına avukat Ahmet İnan'ın başvurusunda HES'in yapılması ile yaşanacak olan tahribata dikkat çekildi. "ÇED Olumlu Kararının İptali ve Yürütmesinin Durdurulması" istemiyle açılan davada Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun, 28 Temmuz 2022'de aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 161 ülkenin oyuyla kabul edilen A/RES/76/300 sayılı kararındaki, temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir çevreye erişimi evrensel insan hakkı olarak kabul edildiği hatırlatıldı. Ayrıca başvuruda, çevre ve ekolojiyle ilgili birçok karara yer verilmiştir.

Uluslararası Mersin Limanı sahasının genişletilmesi projesine karşı çıkan MERÇED üyeleri, rant odaklı projeye izin vermeyeceklerini belirtmiştir. Mersin Çevre Platformu (MERÇED) üyeleri, Uluslararası Mersin Liman İşletmecisinin (MİP) liman sahasını Atatürk Parkı'na doğru genişletme projesine dönük itirazlarını sürdürdü. Projeye karşı imza kampanyası başlatıp kısa sürede 10 bin imza toplayan Platform, topladıkları imzaları geçtiğimiz ay Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne teslim etmiştir.

Akbelen Ormanı'nda Maden ocağı için dinamit patlatma işlemleri başladı. Evlerin bulunduğu bölgede 3 ayrı şiddetli patlama meydana gelirken, bölgeye gitmek isteyen köylüler asker tarafından tehdit edilmiştir. Muğla Milas ilçesinde bulunan ve Yeniköy-Kemerköy Enerji şirketinin linyit kömürü çıkarması için kesilen Akbelen Ormanı'nda maden çalışmaları başladı. 16 evin bulunduğu bölgede dinamit patlatma işlemleri başlarken, köylüler bölgeye alınmadığı için çalışmaların ne düzeyde olduğu hakkında bilgi alamamıştır.

Marmaris Bozdurun bölgesinde yapılmak istenen deniz suyunun tuzdan arındırılması projesine karşı açılan davada mahkeme "ÇED gerekli değil" kararını iptal etmiştir.

Ordu'nun Ulubey, Gököy ve Mesudiye ilçelerinde bentonit madeni ile Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES) karşı açılan davalar sürüyor. Bu kapsamda bilirkişi heyeti bölgede inceleme yaptı. Heyet, Ulubey ilçesinde Yeni Sayaca, Yenimahalle ve Çatallı mahallelerini de içine alan bentonit madeni için alınan "ÇED gerekli değildir" kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemli dava kapsamında incelemelerde bulundu. Heyeti "Altına da üstüne de dokunma" ve "Bentonit talanına dur de" pankartlarıyla karşılayan yurttaşlar da incelemelere katıldı. Yurttaşlar, incelemeler sırasında bentonit madenini neden istemediklerini ve görecekleri zararları aktardı.

Ordu Çevre Derneği (ORÇEV) de ÇED dosyasındaki çelişkili görüşleri dile getirdi. Bilirkişi heyeti, Gökçöy ve Mesudiye ilçelerinde RES yapılmak istenen bölgeye geçti. Ordu Çevre Derneği Başkanı Ertuğrul Gazi Gönül, yönetim kurulu üyeleri avukat Haluk Türkmen ve Coşkun Özbucak de incelemelere katıldı. Harçbeli Geçiti mevkiinde RES inşaatının başladığı yerde yapılan incelemelerde, mahkeme heyetine proje hakkında görüşler sunulmuştur. .

Ege bölgesinde yaşanan ekolojik talan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı eliyle devam ederken, bugün Uşak, Kütahya ve Afyon'da çeşitli projeler için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçleri başlatıldı. Muğla'da bir maden ocağı, Kütahya'da bir mermer ocağı ve Güneş Enerji Santrali (GES), Uşak'ta 2 GES için ÇED süreci başlarken, Afyon'da ise 4 GES için "ÇED gerekli değil" kararı çıkmıştır.

Muğla Seydikemer ilçesi İzzettin Mahallesi'nde Hedef Akdeniz Madencilik isimli şirketin dekoratif taş üretimi nedeniyle açmak istediği maden ocağı için ÇED süreci başlatıldı. Proje kapsamında 94,63 hektarlık ruhsat sahasının 11,96 hektarlık kısmı için ÇED süreci başlatılırken, proje sahası Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planına göre, "Orman Alanı" olarak görülüyor. Açık ocak işletme yöntemiyle işletilecek ocakta, elmas tel kesme yöntemi kullanılarak yılda 162 bin ton blok taş üretimi hedefleniyor.

Muğla Milas İkizköy'de bulunan Akbelen Ormanı'nın Yeniköy-Kemerköy Enerji şirketi tarafından yapılmak istenilen maden ocağı için bölgede geçen hafta çalışmalar başladı. Şirketin günde en az 3-4 kere dinamit patlatarak, maden çalışmalarına başlaması sonrasında bölgede yaşamaya devam eden yurttaşların evlerinde çatlaklar oluşurken, çalışmalar zeytinliklere çok yakın bölgede sürüyor.

İkizdere'de yapımına devam edilen taş ocağına karşı açılan davada hazırlanan bilirkişi raporuna göre, taş ocağı izni için Bakanlığa sunulan proje tanıtım dosyasında tozlanma, fauna ve flora bakımından birçok eksiklikler mevcuttur. Rize'nin İkizdere ilçesi Cevizlik Köyü'nde, Cengiz İnşaat tarafından yapımına devam edilen taş ocağına karşı "yürütmeyi durdurma" talebiyle açılan davada, Bilirkişi Heyeti tarafından hazırlanan 60 sayfalık rapor Rize İdare Mahkemesi'ne sunuldu. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının proje için verdiği "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) gerekli değil" kararına karşı yöre halkı "yürütmeyi durdurma" davası açmıştı. Rize İdare Mahkemesi'nin 17 Ağustos 2022'de davayı reddetmesinin üzerine yurttaşlar, Danıştay'a başvurmuş, Danıştay ise idare mahkemesinin kararını 20 Aralık 2022'de bozarak, yeniden duruşma görülmesine karar vermiştir.

Mahkemeye sunulan bilirkişi raporunda taş ocağı sahasının tamamının ormanlık alan olduğu, alanın 500 metre uzağında Gürdere Köyü, 970 metre uzağında ise Cevizli Köyü'nün olduğu vurgulandı. Proje tanıtım dosyasında ocaktan çıkan taşların taşınması için 20 kamyon kullanılacağına dikkat çekilen raporda, "Üretim miktarına ve taşınacak mesafeye bakıldığında belirtilen kamyonların saatlik üretimi taşıyabilecek kapasitelerinin olmayacağı anlaşılmaktadır. Bu durumda daha fazla kamyon çalışması ile birlikte daha fazla emisyon daha fazla toz oluşumun meydana geleceği ortadadır. Yapılan modellemelerde kullanılacak araçlar sınırlı sayıda alınmış olup bütün değerler sabit tutularak modelleme çalışmaları yapılmıştır. Oysaki geniş yüzey alanında yapılacak çalışmalar, 1 saatlik dilimde yaşanacak kamyon trafiği ile bu kamyonların yüklenmesi, nakliyesi ve yapılacak patlatmalar neticesinde kullanılacak toz bastırma sisteminin verimli çalışmayacağı söz konusudur" denilmiştir.

Akbelen Ormanı'nda maden ocağı çalışmalarının zeytinliklere zarar verdiğini belirten İzikköylüler, Milas İlçe Tarım Müdürlüğü'ne dilekçe vererek, yetkililerin yerinde inceleme yapmasını istemiştir. Muğla'nın Milas ilçesine bağlı İzikköy'de bulunan Akbelen Ormanı'nda ağaçların kesilmesinin ardından bölgede maden ocağı çalışmalarının başlaması sonrası zeytinliklerin zarar görmesi üzerine, İzikköylüler Milas İlçe Tarım Müdürlüğü'ne dilekçelerle başvurmuştur. Yerel mahkemenin, Akbelen Ormanı'nda Yeniköy-Kemerköy Enerji şirketi için verilen maden işletme ruhsatı ve işletme izninin iptali yönündeki davayı reddetmesine karşı İzmir Bölge İdare Mahkemesi'ne başvuru yapılmıştır. Muğla Milas ilçesi İzikköy'de bulunan Akbelen Ormanı'nda Yeniköy-Kemerköy Enerji şirketi için verilen maden işletme ruhsatı ve işletme izninin yürütmesinin durdurulması talebiyle İzmir Bölge Adliye Mahkemesi'ne istinaf başvurusu yapıldı. Karadam Karacahisar Mahalleleri Doğayı Doğal Hayatı Koruma Güzelleştirme ve Dayanışma Derneği (KARDOK) ve 34 yurttaş adına avukat Arif Ali Cangı tarafından yapılan başvuruda, aynı talebi 12 Kasım'da reddeden Muğla 1. İdare Mahkemesi'nin kararına itiraz edilmiştir. Akbelen Ormanı için 2017 yılından itibaren verilen hukuki ve fiili mücadelenin aktarıldığı istinaf dilekçesinde, bilirkişi keşfi ile ilgili taleplerin yok sayıldığına değinildi. Yine ilk derece mahkemesinin davacı tarafı görmezden geldiği belirtilen dilekçede, "Davamızda keşif deliline dayanmış olmamıza ve defalarca talepte bulunmamıza rağmen, keşif yapılmadan davanın sonuçlandırılması, en son yürütmeyi durdurma talebi konusunda hiç bir karar verilmeden davanın reddedilmesi hukuki dinlenilme hakkını yok sayılması anlamına gelmektedir. Yerel Mahkeme kararı öncelikle bu nedenle hukuka aykırıdır. Hukuka aykırılığın sayın daireniz tarafından giderilmesini, taleplerimiz doğrultusunda mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasını talep ediyoruz" denilmiştir.

Muğla'daki birçok kıyının işletmesini ve yat limanını Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan (ÇŞİDB) kiralayan Muğla Turizm Ticaret A.Ş. (MUÇEV) kıyıları esnafa yüksek fiyatlarla kiralarken özellikle yat limanlarının inşası ve genişletilmesi ile kamu yararı taşımadığı için Anayasa'yı ve Barcelona Sözleşmesi (Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi) ve Bern Sözleşmesi'ni (Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Sözleşmesi) ihlal ediyor.

Aydın Efeler İmamköy Mahallesi'nde Kipaş Elektrik Üretim A.Ş. tarafından kurulan Jeotermal Enerji Santrali (JES) için Aydın Valiliği'nce 24 Temmuz 2014'te verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) "Gerekli Değildir" kararının 2015 yılında öğrenilmesinin ardından İdare Mahkemesi'nde dava açıldı. Bilirkişi heyeti keşfi de yapılmasına rağmen Aydın İdare Mahkemesi 26 Şubat 2016 tarihinde davanın zaman aşımı yönünden reddine karar verdi. Bunun üzerine davayı açan 5 yurttaş adına avukat Arif Ali Cangı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde (AİHM) başvurdu. Davacıların JES kuyularından olumsuz etkilendiklerinin kabul edilir olduğu vurgulanan AİHM kararından, yine hükümetin "İç hukuk yolları tüketilmedi" itirazını ise "Mahkeme, idari yargıda açtıkları davanın İdare Mahkemesi tarafından süre aşımı nedeniyle reddedilmesinden sonra, başvuru sahiplerinin, hem Danıştay önündeki temyiz yargılamasında hem de Anayasa Mahkemesi önündeki bireysel başvuru davalarında, mahkemenin süre sınırlamalarını şekilci bir şekilde yorumlaması nedeniyle mahkemeye erişimlerinin engellendiğini iddia ettiklerini kaydeder. Ancak temyiz başvuruları reddedilmiştir. Mahkeme, bu şekilde ulusal makamlara, ihlal edilen ihlali giderme fırsatı verildiği kanaatinde. Buna göre, Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmediğine ilişkin iddiası da reddedilmelidir" gerekçesiyle reddetmiştir. . Başvuruyu değerlendiren AİHM kararında, mahkemeye erişim hakkının zedelendiği kararının verildiği belirtilerek, "Süre sınırlamaları ilke olarak mahkemeye erişim konusunda meşru usulü

sınırlamalar olsa da ilgili pratik koşullar göz ardı edilerek yorumlanmaları Sözleşme'nin ihlaline yol açabilir. Mahkeme, yerel mahkemelerin, idari işlemin hukuki kesinliğini sağlamak amacıyla, valiliğin ÇED'e ilişkin kararı duyurma konusundaki yasal yükümlülüğünü yerine getirmemesi ile söz konusu faaliyete ilişkin dava açma süreleri arasında bir denge kurmadığını; usulü süre sınırı kurallarının özellikle katı bir şekilde uygulanmasıyla başvuru sahiplerinin aşırı bir yükü altına katılmak zorunda bırakıldığını gözlemlemektedir. Sonuç olarak, yerel mahkemelerin söz konusu süre sınırlamalarını katı bir şekilde yorumlaması, başvuru sahiplerinin davanın esasına ilişkin tam bir inceleme yapmalarını engellemiştir. Dolayısıyla, yerel mahkemeler, başvuru sahiplerine orantısız bir yük yükleyerek, mahkemeye erişim haklarının özünü zarar vermişlerdir" ifadeleri yer almıştır. AİHM bu gerekçelerle davanın kabul edilebilir olduğuna hükmederek, yaşanan olayda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verdi. Konuya ilişkin açıklama yapan davacılarından Efan Çetin, kararın kesinleşmesinden sonra, davanın reddine karar veren Aydın 2'nci idare Mahkemesine başvurarak yeniden yargılama yapılmasını isteyeceklerini belirtti. Faaliyete devam eden JES'in çevresel etkilerinin denetlenmesini sağlayacaklarını söyleyen Çetin, "Bu kararla Çevre Hukuku'na önemli bir içtihat kazandırdığımız düşünüyoruz. Bundan böyle yürütülen ÇED süreçleri ya da ÇED Gereklidir kararı ve öncesi süreçlerin yörede yaşayan vatandaşların öğrenmesi sağlamak ve halkın itirazlarının alınmasında Çevre Bakanlığı ve Valiliklerin daha titiz davranmaları gerekecektir" dedi. Halkın bilgisi dışında ve kabul etmediği hiçbir projeye izin verilemeyeceğini kaydeden Çetin, "Yürüttüğümüz mücadele bugünkü ve gelecek kuşakların sağlıklı yaşama haklarını koruma mücadelesidir. Aydın'ın toprağını, havasını, ülkenin gıda deposu olan Aydın ovasını kirleten JES'ler ve diğer kirleticilere karşı toplumsal ve hukuksal mücadelemiz devam edecektir" diye belirtmiştir.

İkizdere Dereköy'de yapılmak istenen HES projesine tepki gösteren vatandaşlar, halkı bilgilendirme toplantısının yapılmasına izin vermezken, ilçede yeni bir HES istemediklerini vurguladı. Rize'nin İkizdere Dereköy Mahallesi'nde Reis Holding tarafından yapılmak istenen Hidroelektrik Santral (HES) projesi için yapılacak olan halkı bilgilendirme toplantısına köylüler izin vermedi. Toplantının yapılacağı salona gelen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ve şirket yetkililerine tepki gösteren köylüler, bölgelerinde HES istemediklerini söyledi. Toplantıya katılan eski Hakların Demokratik Partisi (HDP) Milletvekili Murat Çepni, HES'lerin suların yok olmasının sebeplerinden birisi olduğunu vurguladı. Kuraklıktan kaynaklı HES'lerin kapasitesinin de düştüğünü kaydeden Çepni, "Bir şirket para kazansın diye bu proje yapılmak isteniyor. Bu proje her açıdan burayı yaşanmaz hale getirecek. Hiçbir biçimde katkısı olmayacak. Patlatmalar suları yok edecek, arıcılık bitecek. HES vadiye ihanettir. İlk kazmanın vurulmasını engelleneceğiz" demiştir.

Giresun'un 3 ilçesinde geniş bir alanı kapsayan maden ocağının kapasite artışı ile ilgili yapılan ÇED toplantısına katılan vatandaşlar, madenin şimdiye kadar bölgeye verdiği zararları sıralayarak, kapasite artışına tepki gösterdi. Giresun'un Doğankent, Görele ve Tirebolu ilçelerini kapsayan bir alanda Alagöz Maden isimli şirket tarafından işletilen maden ocağının kapasite artışı ve maden atık depo tesisi yapılması için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreciyle ilgili bilgilendirme toplantısı yapıldı. Doğankent ilçesinde yapılan toplantı için gelen Çevre, Şehircilik

ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ve şirket yetkililerine tepki gösteren yurttaşlar, madenin kapasite artışına karşı çıktıklarını söylemiştir.

Maden ocakları, termik santraller ve sanayi kuruluşlarının su varlıklarını yok ettiğini kaydeden EGEÇEP Eş sözcüsü Süleyman Eryılmaz, önlem alınmaması durumunda susuzluk, gıda krizi, göç ve çatışmaların yaşanacağını vurguladı. İklim krizinin etkilerinden birisi olan kuraklık ve aşırı hava olayları ekolojik talanın yoğunlaştığı bölgelerde kendisini iyice hissettirir oldu. Bu durum resmi verilere de yansırken, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, geçtiğimiz günlerde katıldığı bir toplantıda "Uluslararası göstergelere göre ülkemizin su stresi altında olduğu anlamına geliyor. Bu gidişle, 2030 yılında, yani sadece 6 yıl sonra bu oran 1000 metreküp altına düşecek ve ülkemiz su kıtlığı çeken ülkeler sınıfına girecek. Yine 6 yıl sonra; nüfusumuzun yarısı; sulu tarım alanlarının ise yaklaşık yüzde 80'i su yetersizliği tehlikesiyle karşı karşıya kalacak" açıklamasında bulunmuştur.

Diyarbakır Ticaret Sanayi Odası (DTSO) Avrupa Birliği (AB) Bilgi Merkezi, AB Türkiye Delegasyonu tarafından başlatılan 19 ilde 170 bin ağacın dikilmesi yönündeki program kapsamında, Diyarbakır'ın Erxenî (Ergani) ilçesinde 10 bin ağaç dikti. Makam Dağı eteklerinde düzenlenen etkinliğe, DTSO Başkanı Mehmet Kaya, DTSO Meclis üyeleri, Diyarbakır Orman İşletme Müdürü Davut Ayzit'in yanı sıra çok sayıda öğrenci katılmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Foça İlçesinde Karagöl Tabiat Parkı'na ve gölüne yaklaşık 1500 metre uzaklıktaki alanda yapılmak istenen taş ocağı için mahkeme kararına rağmen Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) süreci başlattı. Mahkemenin iptal kararı verdiği davaya sunulan bilirkişi raporunda taş ocağının ekolojik yaşama ve su havzalarına zarar verdiği belirtilmiş olmasına rağmen proje için ÇED süreci başlatılmıştır.

Salihli Çevre Derneği, ilçede kurulmak istenen kaçak JES kuyularına ilişkin SANKO A.Ş şirketi ve İl Çevre Müdürlüğü hakkında suç duyurusunda bulunarak, "Bu işin peşini bırakmayacağız" denildi. Manisa'nın Salihli ilçesinde, Salihli Çevre Derneği, Sanko A.Ş'nin Salihli'de açmak istediği 17 jeotermal enerji santrali (JES) kuyusunda kaçak tespit edilmesine ilişkin suç duyurusunda bulundu. Salihli Çevre Derneği üyeleri, Salihli Adalet Sarayı binasına gelerek SANKO yetkililerine "çevreyi kirlenme", Çevre İl Müdürlüğü yetkililerine ise "kamu görevini ihmal" suçundan suç duyurusunda bulunmuştur.

İZMİR - Çeşme Yarımada Projesi davasında Danıştay 6'ncı Dairesi'nin kararını temyiz eden yaşam savunucuları kararın hukuki değil, siyasi olduğunu mücadeleyi genişleteceklerini ifade etmiştir.

MUĞLA - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Selimiye'deki MUÇEV Marina'nın büyümesi için yapılmak istenen "imar planı değişikliğinin" askıya çıkarıldığı açıklanırken, yaşam savunucuları, Marmaris Çevre Şehircilik İlçe Müdürlüğü'ne itiraz dilekçelerini vermiştir.

İzmir'in Foça ilçesine bağlı Kocamehmetler köyünde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Temmuz 2022'de Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecini başlattığı doğal taş

(tüf) ocağı projesi yaşam savunucularının mücadelesi sonucu iptal edildi. Foça Tarih ve Doğa Talanına Hayır Platformu üyelerinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne itiraz dilekçeleri vermelerinin ardından proje iptal edilmiştir.

İzmir'in Seferihisar ilçesine bağlı Orhanlı köyünde Küçük Menderes Enerji AŞ tarafından yapılmak istenen "Jeotermal Enerji Santrali (RES) ve Yardımcı Kaynak (GES) Tesisleri Projesi'ne" karşı açılan davanın duruşması İzmir 3'üncü İdare Mahkemesi'nde görüldü. Duruşmaya davacı köylüler ve avukatların yanı sıra çok sayıda ekolojist de katılmıştır.

MUĞLA - Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Karacasöğüt Koyundaki arkeolojik eserleri belgeledi, Muğla Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tescili onayladı. Yaşam savunucularının mücadelesi koyun yasal olarak korunmasını başarmıştır.

Bursa Su Kolektifinden Figen Ovat, Uludağ'ın 2 bin hektarlık alanın, Alan Başkanlığı'na devredilmesiyle ilerleyen dönemlerde turizm, yapılaşma ve madencilik faaliyetlerinin yapılacağı uyarısında bulunurken, söz konusu kararla Uludağ'dan sonra Türkiye'de bulunan 48 milli parkın tehdit altına gireceğini söylemiştir.14 Temmuz'da AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın kararının Resmi Gazete 'de yayınlanmasının ardından Bursa'nın oksijen ve su kaynağı olan ve 62 yıldır milli park statüsünde olan Uludağ'ın 2 bin hektarlık alanı, Alan Başkanlığı'na devredilerek "milli park" olmaktan çıkarılmıştır.

Kaz Dağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesi Kısacık Köyü yakınlarında yapılmak istenen altın madeni projesi ile ilgili yapılan halk toplantısı ardından basın toplantısı düzenledi. "Doğa talanına hayır" yazılı pankartın açıldığı açıklamaya, köy meydanında toplanan ve civar köylerden gelen vatandaşlar ve sivil toplum örgütleri de katılmıştır. Toplantıya, Güzelköy, Kısacık, Akçin, Süleymanköy, Alakeçili, Misvak, Dağahmetçe, Karagömlek, Tartışık, Büyükhusun ve Küçükhusun, Koşuburnu, Nusratlı köylüleri, Ayvacıklılar, Çanakkaleliler, Bayramiçliler, Edremit Körfezinde yaşayan vatandaşlar yoğun ilgi gösterdi. Protestolara Ritim Orman grubunun müziği de eşlik etti. Kısacık köy meydanında alınan yoğun güvenlik önlemi ve şirket ve kamu görevlileri ile katılımcılar arasına çekilen bariyerler ise dikkat çekmiştir.

ÇANAKKALE - Daven Enerji Şirketi'nin Dağahmetçe RES projesi ile doğaya vereceği tahribata dikkat çeken Kaz Dağları Koruma Derneği, yaptığı açıklamada, şirketin bölge halkı ile yaptığı toplantıda ret yanıtı aldığını duyurmuştur.

Termik santrallerin doğaya verdiği zararların yanı sıra karbon yutak alanları olan ormanlık alanların da maden ve enerji yatırımlarına talan ettirilmesi sonucu küresel ısınma artmaya devam ediyor. Türkiye'de de bu talan hız kesmeden sürürken, Paris İklim Anlaşması başta olmak üzere birçok uluslararası sözleşmeyle korunan ormanlık ve sulak alanlar talan ediliyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2023 yılının ilk ayında bin 706 Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) dosyası duyurusu yaptı. Yapılan bu duyurularda 465 proje için "ÇED gerekli değil", 56'sı için ise "ÇED olumlu" kararı verildi. Yine bu projeler içinde büyük payı 566 proje ile enerji "yatırımları" aldı. 566 projenin 176'sı için de "ÇED gerekli değil" kararı oluşturuldu. Yine Ocak ayı içerisinde 413 maden projesinin duyurusu yapılırken 101'i için de "ÇED gerekli değil" kararı verildi. Geriye kalan projeler ise sanayi, gıda, hayvancılık, tarım, turizm gibi projelerden oluşuyor. Yine talanın büyük oranda yoğunlaştığı Ege bölgesinde ise 385 proje için

duyuru yapıldı. Özellikle kuraklığın yıl içinde büyük etki gösterdiği bölgede verilen bu kararlar gelecek için tehlike oluşturuyor. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 2022 yılı kuraklık haritasına göre "Olağanüstü kurak" olarak görünen İzmir'de 71, Uşak'ta 51 proje için duyuru yapıldı. Mahkeme kararlarına rağmen sürdürülen suça Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı da kararlarıyla ortak oldu. 2023 yılı içerisinde 14 bin 490 "Çevresel Etki Değerlendirme" (ÇED) raporu yayımlandı. Bu kararların 4 bin 472'si için "ÇED gerekli değil", 553'ü için "ÇED olumlu" kararı verilirken, sadece 10 dosya için "ÇED olumsuz" kararı verildi. Enerji sektörü için verilen 5 bin 76 kararın bin 140'ı için "ÇED gerekli değil", 240'ı için "ÇED olumlu" kararı verildi. Kararların 4 binden fazlası tarım arazileri ve ormanlık alanlara kurulan Güneş Enerji Sistemi (GES) ile Rüzgâr Enerji Sistemi (RES) oluşturmuştur. Ülkenin dört bir yanında ormanlık alanlar iktidarın hedefindedir. Cûdî, Gabar ve Besta bölgelerinde "güvenlik" gerekçesiyle yok edilen ormanlık alanlar, Akbelen, Fatsa ve Kaz Dağları'nda ise maden ve enerji gibi şirketlere peşkeş çekilmektedir. Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) resmi istatistiklerine göre 2012-2021 yılları arasında ormanlık alanlarda orman dışı kullanımı için toplam 58 bin 148 izin verilmiş. Bu izinlerin 26 bin 988 tanesi madencilik, 11 bin 425 tanesi ise enerji sektörü için verilen izinlerden oluşuyor. Yine bu yıllar içerisinde toplamda 383 bin 36 hektarlık ormanlık alan ranta açıldı. OGM, 2022 yılına ait verileri açıklamazken, aynı yıllar arasında çıkan yangınlarda toplamda 238 bin 983 hektarlık ormanlık alan yok olmuştur.

İzmir'in Aliğa ilçesi Nemrut Körfezi'nde yaklaşık 380 bin metrekare arazi üzerinde 22 adet gemi söküm tesisi yer alıyor. Halk sağlığını hiçe sayan gemi söküm işlemiyle adeta dünyanın zehirli atıkları Aliğa'ya gelmektedir. Orange' adlı Fransız şirkete ait 'Raymond Croze' isiminde kablo döşeme gemisi, söküm işlemleri için ilçeye gelen gemi, 'Sea Vanquish' römorkörün Geminin tehlikeli madde envanteri raporunda 50 ile 100 ton arasında asbest içerdiği kaydedilmiştir. Edinilen bilgilere göre; geminin Tehlikeli Madde Envanteri'nde (IHM) boya numunesi bulunuyor. Gemide 5 bin metrekareden fazla alanda asbestli boya olduğu, geminin Anadolu Gemi Söküm (AGS) Tesisinde söküleceği iddia edilmiştir.

Akkuyu Nükleer AŞ, Nükleer Düzenleme Kurumu'ndan (NDK), santralin ilk reaktörünün işletmeye alınması için gerekli izni aldığını duyurmuştur. . Şirketten yapılan açıklamaya göre, izin için gereken başvuru belgelerinin ilki 17 Mart'ta, ikincisi ise 24 Ağustos'ta NDK'ye sunuldu. Söz konusu izinle, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin (NGS) 'güvenli' bir şekilde işletilmesine temel teşkil eden başlatma, ayarlama ve çalıştırma süreçlerine geçilebilecek. Daha sonra ilk güç ünitesinin işletilmesi için gerekli lisansın alınmasına yönelik çalışmalar tamamlanacak. Lisansın alınmasıyla, nükleer yakıtın reaktöre yüklenmesi ve devreye alma öncesi kontrol işlemlerinin başlatılması sağlanacaktır. Açıklamada görüşlerine yer verilen Akkuyu Nükleer AŞ Genel Müdürü Anastasia Zoteeva, sürece ilişkin "NDK'nin Akkuyu NGS'nin ilk ünitesinin işleme alınması için izin verme kararı verilmiştir.

5-SONUÇ VE TALEPLER

Ekolojik yıkımdan kaynaklı iklim krizi dünya genelinde etkisini kuraklık, aşırı yağışlar, sel, fırtınalar ve tsunamiler gibi birçok farklı yolla göstermektedir. Dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan ekolojik talanlar hız kesmeden devam ederken özellikle ormanlık alanların talan edilmesiyle birlikte yağışlarda yaşanan dengesizlik tarım arazilerinin de yok olmasını ve ciddi gıda krizlerini beraberinde getirmektedir. Çevre hakkı ve sağlık hakkı gasp edilmektedir.

İktidarın maden ve enerji politikaları, Türkiye ve Kürdistan'ın dört bir yanında ekolojik talanı yaygınlaştırmaya devam etmektedir. Su kaynakları, ormanlar ve tarım arazileri, yerel ve yabancı sermaye gruplarına pazarlanırken, maden, enerji santralleri, yat limanı ve kıyı dolgu projeleri ile yaşam alanlarının yanı sıra arkeolojik ve geçim kaynağı olan tarım alanlarını da yok etmektedir. Ekolojik hak mücadelesi veren savunucular yargısal tacizlerle bastırılmaya, kolluk şiddeti ve idari para cezaları yoluyla engellenmeye çalışılmıştır.

Ekoloji aktivistlerinin protesto ve gösteri haklarının gasp edildiği, yoğun direniş ve gösterilerin orantısız kolluk şiddetine maruz kaldığı vakalar mevcuttur.

Jandarmanın konteynıra ceza kestiği, eylem alanından geçen araçlara ceza yazdığı ve eylemcileri bu para cezaları ile caydırmaya çalıştığı tespit edilmiştir.

Yaşanan deprem sonrasında molozların bilinçsizce bertaraf edilmesi, ekolojik yıkıma ve sağlık hakkı gaspına neden olmuştur.

Kürdistan coğrafyasında güvenlik gerekçesiyle yaşanan ağaç kesimleri ve barajların inşası ile bölgenin suya erişim hakkı gasp edilmiştir.

Yerel direniş gösteren, dernekleşme çabası içinde olan bir aktivist 2 kez darp edilerek, hastanelik olmuş, can güvenliğinden mahrum bırakılmıştır.

Protesto gösterilerine katılan Milletvekilleri ve Siyasi Parti temsilcileri kolluk şiddetine ve biber gazlı müdahalelere maruz kalmıştır.

Çevre, şehircilik ve İklim değişikliği bakanlığı, afet riskli alan ile rezerv alan arasında ayrımı, rantabl bir şekilde ortadan kaldırmış, acele kamulaştırma kararları verilerek, mülkiyet hakkı gasp edilmeye çalışılmıştır.

Deprem sonrası çıkarılan 126 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ormanlık ve mera alanları imara açılmıştır.

Tüm yapılan tespitler ışığında, çevresel değerlendirme raporlarının, uzmanlarca ve rant amacı gütmeyen kurumlarca yapılması TMMOB tarafından değerlendirilmesi ve kontrol edilmesi gerekmektedir. Ormanlık alanların orman arazisi vasfından çıkarılması engellenmelidir.

Sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına istinaden, tarım alanlarına ve sulak alanlara yakın kurulan madenlerin ruhsatları iptal edilmelidir. Mülkiyet, barınma, sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşam haklarını gözetmeyen her türlü ekolojik ihlal/ yıkım temelinde insan hakları ihlali içerir. Temel haklar ayrılmaz bir bütündür.

2023 YILI TÜRKİYE EKOLOJİK HAK İHLALLERİ BİLÂNCOSU

Ekoloji aktivistlerine açılan davalar ve gözaltılar: Akbelen 54 gözaltı, Destin 8 gözaltı, Merivan 5 gözaltı, Dikmece 4 gözaltı toplamda 71 gözaltı işlemi yapılmıştır.
Ekoloji aktivistlerine: 8 dava, 1 soruşturma açılmıştır.
Kolluk şiddetine uğrayan Ekoloji Aktivisti sayısı: AK belen ve Dikmece tüm eylemciler biber gazı ve kalkanlarla kolluk şiddetine maruz kalmıştır.
Fiziki saldırıya uğrayan Ekoloji Aktivisti sayısı: 171
Yerel mücadeleler tarafından açılan karşı davalar ve itiraz süreçleri: 87 Dava
Ruhsat verilen maden ve Çed olumlu raporu verilen proje sayısı: 14 bin 490/ 4 bin 472'si için "ÇED gerekli değil", 553'ü için "ÇED olumlu kararı

<https://turkiye.unfpa.org/tr/turkiye-depremi-durum-raporu-6>

<https://www.tmmob.org.tr/icerik/cmo-kahramanmaras-pazarcik-ve-elbistan-depremleri-gozlem-ve-degerlendirme-raporu-yayimlandi>

